

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

2020.

Broj: 01-02-07-11-2-2138-6/20

Sarajevo, august 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU	7
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	8
1.	UVOD	8
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	8
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	12
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	16
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	17
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	18
6.1.1	Prihodi i primici	18
6.1.1.1	Prihodi od koncesija.....	19
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	20
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	21
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	22
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	23
6.1.2.4	Kapitalni transferi.....	27
6.1.2.5	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	29
6.1.3	Finansijski rezultat	30
6.2	BILANS STANJA	31
6.2.1	Novčana sredstva	31
6.2.2	Kratkoročna potraživanja	32
6.2.3	Stalna sredstva.....	33
6.2.4	Dugoročna razgraničenja	34
6.2.5	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	34
6.2.6	Dugoročne obaveze i razgraničenja.....	35
6.2.7	Popis sredstava i obaveza	37
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	37
7.	JAVNE NABAVKE	38
8.	SUDSKI SPOROVI.....	39
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	39
V	PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	41
	Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu	42
	Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	45
	Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine.....	46

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, konsolidovani finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Kantona na 31. 12. 2020. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- Dugoročne obaveze po osnovu zajma za „Projekat regionalni vodovod Plava voda“ u iznosu od 7.150.000 EUR, kao i potraživanja od krajnjeg korisnika kredita, nisu knjigovodstveno evidentirane, zbog čega Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, kao i povezanih potraživanja, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.6 Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Obaveze po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u iznosu od 134.943.829 KM evidentirane su na dugoročnim obavezama i dugoročnim razgraničenjima. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u oktobru 2019. godine usvojila Akcioni plan za izvršenje generalnih mjera naloženih Presudom Evropskog suda, kojim je planirano izmirenje obaveza po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u periodu od 22 godine, počev od 2020. godine. U prethodnim periodima nisu planirana sredstva za izmirenje ovih obaveza u dovoljnom iznosu, zbog čega rashodi i obaveze nisu iskazane na odgovarajućim bilansnim pozicijama u trenutku njihovog nastanka, kako je propisano Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.4 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izvještaje

Ministar finansija Kantona odgovoran je za izradu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz konsolidovane finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su konsolidovani finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Kantona;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Kantona za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Nije uspostavljen budžetski nadzor nad zakonitošću i namjenskim utroškom sredstava kod budžetskih korisnika, nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova, niti su se provodile privremene mjere uravnoteženja budžeta, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH (tačke 4. i 5. Izvještaja);**
- 2. Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o održavanju nastave s vanjskim saradnicima za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova vezanih za izvođenje nastave kod JU Univerzitet u Zenici u iznosu od 1.104.128 KM, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine, što nije u skladu s odredbama Zakona o radu (tačka 6.1.2.2 Izvještaja);**
- 3. Neurošena namjenska novčana sredstva u iznosu od 11.909.920 KM na datum bilansa korištena su za izmirenje tekućih obaveza, odnosno nisu raspoloživa za namjene utvrđene posebnim propisima (tačka 6.2.1 Izvještaja);**
- 4. Ne možemo potvrditi da je u potpunosti osigurano efikasno trošenje namjenskih sredstava za vodne naknade i naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, s obzirom na to da je, od ukupno planiranih 17.100.000 KM, realizovano 3.808.528 KM ili 22%. Program utroška sredstava iz vodnih naknada nije donesen u propisanom roku, a odabir projekata izvršen je krajem godine. Zbog navedenog, nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu (tačka 6.1.2.4 Izvještaja);**
- 5. Na datum bilansa nije u cijelosti proveden popis stalnih sredstava i obaveza, niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH (tačka 6.2.7 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Kantona u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- Vlada Zeničko-dobojskog kantona je u toku 2020. godine donijela Izmjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, koja je ustanovama iz oblasti zdravstva u vrijeme prirodne nesreće i epidemije COVID-19 omogućila prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja. Uredbom nije definisano da li se ovaj izuzetak odnosi na prijem u radni odnos na određeno ili na neodređeno vrijeme (tačka 4. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja, rukovodstvo Kantona odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

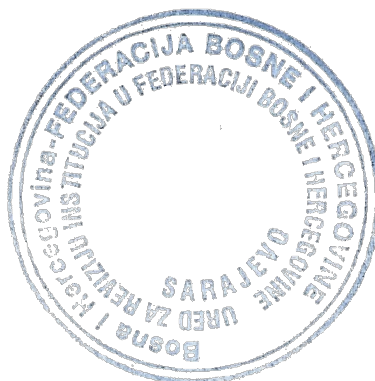
Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Kantona, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 9. 8. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobaric

Dragan Kolobaric

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Uspostaviti i implementirati sistem internih kontrola u Kantonu u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, koji se odnosi na procjenu rizika, sačinjavanje registra rizika, strategije upravljanja rizicima i mape procesa.	tačka 4.
2.	Potrebno je da Vlada Kantona preispita odredbe izmjena i dopuna Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Kantonu u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa.	tačka 4.
3.	Popuniti radno mjesto budžetskog inspektora koje je sistematizovano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija, s ciljem uspostavljanja budžetskog nadzora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	tačka 4.
4.	Izjavu o fiskalnoj odgovornosti svi budžetski korisnici trebaju sačinjavati i dostavljati Ministarstvu finansija, koje će vršiti njihovu provjeru u skladu s odredbama Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.	tačka 4.
5.	Uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH u dijelu koji se odnosi na popunjavanje radnih mjesta sistematizovanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija.	tačka 4.
6.	Prilikom izrade, donošenja i izvršavanja budžeta planirati pokriće deficita iz prethodnih godina, sačinjavati planove novčanih tokova i obaveze stvarati do iznosa odobrenog posebnim dijelom Budžeta, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	tačka 5.
7.	Analizu iskaza sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, a godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.	tačka 6.
8.	Uspostaviti Registar zaključenih ugovora o koncesiji, u skladu sa Zakonom o koncesijama.	tačka 6.1.1.1
9.	Definisati za koje namjene se mogu koristiti sredstva prikupljena po osnovu naknada od koncesija.	tačka 6.1.1.1
10.	Uskladiti Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u Kantonu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje prava dodataka na plaću.	tačka 6.1.2.1
11.	Angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih poslova na JU Univerzitet u Zenici vršiti u skladu sa Zakonom o radu.	tačka 6.1.2.2
12.	Poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.	tačka 6.1.2.2
13.	Potrebno je da Vlada Kantona donese program utroška sredstava naknada za zaštitu okoliša u propisanom roku, a za transfer sanacije divljih deponija propisati dokumentaciju koja će biti dokaz za ispunjenost kriterija i raspodjelu sredstava vršiti u skladu s utvrđenim kriterijima.	tačka 6.1.2.3.1
14.	Izdatke za kapitalna ulaganja planirati na propisanim pozicijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.1.2.3.1

15.	Vlada Kantona treba da donese odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.	tačka 6.1.2.4
16.	Blagovremeno donositi program utroška sredstava vodnih naknada i izvršiti analizu odobrenih projekata s ciljem efikasnijeg utroška namjenskih sredstava, te izvještaj o postignutim efektima sačiniti shodno Zakonu o izvršavanju Budžeta Kantona.	tačka 6.1.2.4
17.	Izvršiti analizu iskazanog viška rashoda nad prihodima i prema konstatovanom poduzeti odgovarajuće aktivnosti s ciljem istinitog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.1.3
18.	Potrebno je da Ministarstvo finansija donese akt o otvaranju podračuna u okviru Jedinog računa Trezora za namjenska sredstva, kojim će se regulisati način planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja ovim sredstvima.	tačka 6.2.1
19.	U slučaju korištenja namjenskih novčanih sredstava u svrhu izmirenja tekućih obaveza utvrditi način raspolaganja, iznos, na koja namjenska sredstva se odnosi i rok povrata, kako bi ova sredstva bila raspoloživa za korištenje u propisane namjene.	tačka 6.2.1
20.	Poduzeti aktivnosti u vezi s potraživanjima čija je naplata neizvjesna, u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH, s ciljem realnog iskazivanja potraživanja.	tačka 6.2.2
21.	Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline i Direkcija za puteve trebaju uspostaviti evidencije stalnih sredstava u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, te poduzeti aktivnosti s ciljem utvrđivanja statusa ulaganja u lokane puteve iz ranijeg perioda i njegovog evidentiranja.	tačka 6.2.3
22.	Evidentirati dugoročne obaveze po osnovu zajma za „Projekat regionalni vodovod Plava voda“, kao i povezana potraživanja od krajnjeg korisnika kredita na odgovarajućim bilansnim pozicijama, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.6
23.	Godišnji popis imovine i obaveza vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 6.2.7
24.	Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 6.3.
25.	Prilikom provođenja postupaka nabavke primjenjivati Zakon o javnim nabavkama, posebno u dijelu realne procjene vrijednosti predmeta nabavke, provođenja e-aukcije i poštovanja odredbi zaključenih ugovora.	tačka 7.
26.	Nabavku finansijskih/bankarskih usluga vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	tačka 7.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. konsolidovani finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Budžet Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu;
- Zakon o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave Zeničko-dobojskog kantona;
- Zakon o državnoj službi u FBiH;
- Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH;
- Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Zeničko-dobojskog kantona;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o koncesijama Zeničko-dobojskog kantona;
kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Zeničko-dobojski kanton je kao federalna jedinica uspostavljen Ustavom FBiH,¹ Zakonom o federalnim jedinicama² i Ustavom Kantona. Ustavom Kantona uređena je organizacija i status Kantona, njegove nadležnosti i struktura vlasti. Ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom FBiH izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona. Administrativno, Kanton čine dva grada (Zenica i Visoko) i 10 općina (Breza, Doboju-jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Zavidovići i Žepče).

Ustavne nadležnosti obavljaju se putem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Zakonodavnu vlast vrši Skupština Kantona (u daljem tekstu: Skupština), a izvršnu Vlada Kantona (u daljem tekstu: Vlada) koju čini premijer i deset ministara. Sudsku vlast vrše Kantonalni sud i općinski sudovi.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove, u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja i druga pitanja od značaja za organizovanje i funkcionisanje. Kantonalnim ministarstvima rukovode ministri, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa utvrđuju se Budžetom Kantona, koji na prijedlog Vlade donosi Skupština. Iz Budžeta Kantona finansiraju se 132 korisnika, od čega je 10 ministarstava, 62 osnovne škole, 34 srednje škole, devet pravosudnih institucija, dvije institucije visokog obrazovanja (Univerzitet u Zenici i Islamski pedagoški fakultet) i 15 ostalih korisnika.

Budžetom Kantona za 2020. godinu planirano je 8.853 zaposlenih, a na 31. 12. 2020. godine u organima i institucijama koje se finansiraju iz Budžeta Kantona bilo je 8.480 zaposlenih (osnovno obrazovanje 3.803, srednje obrazovanje 1.827, MUP 1.496, ministarstva, službe, uprave i zavodi 488, pravosudne institucije 520 i visoko školstvo 346).

Dužnost premijera obavlja Mirnes Bašić, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u skladu s Odlukom Skupštine,³ do preuzimanja dužnosti novog premijera, a do 25. 11. 2020. godine premijer Vlade bio je Mirza Ganić.

Sjedište Vlade Kantona je u Zenici, Ulica Kučukovići broj 2.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Kantona za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, sa prekidima u periodu od novembra 2020. godine do jula 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 1/94

² „Sl. novine FBiH“, br. 9/96

³ „Sl. novine ZDK“, br. 20/20 - Odluka Skupštine Kantona o određivanju člana Vlade Kantona koji će privremeno obavljati dužnost premijera Kantona

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Kantona za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o konsolidovanim finansijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Kanton je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio je o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete određene mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Uspostavljen je Registar budžetskih korisnika u skladu s članom 3. Zakona o budžetima u FBiH.
- 2) Usklađene su Računovodstvene politike za budžetske korisnike i trezor Kantona sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor u dijelu kratkoročnih razgraničenja.
- 3) Sačinjavaju se konsolidovani periodični izvještaji o izvršenju Budžeta Kantona, u skladu sa članom 92. stav 3. Zakona o budžetima u FBiH.
- 4) Sačinjeni su obrasci 9 uz tekstualno obrazloženje, shodno Pravilniku o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
- 5) Ministarstvo privrede ispostavlja fakture koncesionarima za eksploatazione minimalne količine mineralnih sirovina, u skladu sa članovima od 14. do 16. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i uspostavljena je pomoćna knjiga izlaznih faktura, u skladu sa članom 22. Zakona.
- 6) Ministarstvo privrede je u toku godine aktiviralo mjenicu za naplatu potraživanja od koncesija, prije pokretanja tužbi, shodno članu 46. Zakona o budžetima u FBiH.
- 7) Preispitana je opravdanost isplate naknada zaposlenicima po osnovu angažmana u komisijama.
- 8) Vršena je kontrola korištenja službenih vozila, shodno Pravilniku o upotrebi, održavanju, registraciji, obilježavanju i izgledu vozila Ministarstva unutrašnjih poslova, a obrasci putnih naloga su popunjavani u skladu s Pravilnikom o obaveznom sadržaju i načinu popunjavanja obrasca putnog naloga.
- 9) Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice i Kantonalna uprava civilne zaštite planirali su i iskazali tekuće izdatke i tekuće transfere shodno članu 37. i 38. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 10) Programom utroška sredstava utvrđeni su kriteriji na osnovu kojih je izvršena raspodjela sredstava vodnih naknada, po jedinicama lokalne samouprave, s ciljem njihove transparentne raspodjele.
- 11) Kantonalna uprava civilne zaštite i Ministarstvo zdravstva programom utroška sredstava utvrdili su kriterije za raspodjelu sredstava, s ciljem njihove transparentne raspodjele.
- 12) Izvršeno je usklađivanje stanja sredstava namjenskih podračuna (sredstva za spašavanje i Escrow sredstva) sa razgraničenim prihodima za neutrošena namjenska sredstva, u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor.
- 13) Donesene su procedure evidentiranja novčanih sredstava pravosudnih institucija i evidentiraju se u sistemu Glavne knjige trezora.
- 14) Potraživanja starija od šest mjeseci evidentirana su na sumnjivim i spornim potraživanjima, u skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona.
- 15) Izvršeno je usklađivanje stanja stalnih sredstava sa izvorima stalnih sredstava, kako je propisano članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i podzakonskim aktima.
- 16) Izvršena rekonstrukcija cesta koja nije okončana iskazuje se na poziciji sredstava u pripremi i izgradnji (investicije u toku), u skladu s članom 12. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i podzakonskim aktima.

- 17) Izvršeno je preknjižavanje ulaganja u stalna sredstva kod JU Medresa „Osman ef. Redžović“ Visoko sa pozicije stalnih sredstva na poziciju ulaganja u tuđa sredstva.
- 18) Informacija o dugu i zaduživanju prema knjigovodstvenom stanju dostavljena je u propisanom roku Federalnom ministarstvu finansija, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Izvještaji o namjenskoj upotrebi sredstava dostavljani su Vladi Kantona, ali u pojedinim slučajevima bez podataka o postignutim efektima iz aktivnosti koje su tim sredstvima finansirane na način kako je to propisano Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona.
- 2) Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline utvrdilo je jasne kriterije za raspodjelu sredstava, ali nije definisana obaveza dostavljanja dokumentacije na osnovu koje bi se potvrdila primjena kriterija.
- 3) U Analizi iskaza obrazložena su pojedinačna stanja sumnjivih i spornih potraživanja, ali nisu planirane aktivnosti i način njihovog rješavanja, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- 4) Sredstva za izmirenje dijela obaveza za sudska rješenja o izvršenju planirana su budžetom i iskazana na rashodima, u skladu s Akcionim planom za izvršenje generalnih mjera naloženih presudom Evropskog suda, a dio duga evidentiran je na dugoročnim razgraničenjima i obavezama.
- 5) Komisije za popis formirane su u skladu s članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, ali godišnjim popisom nije utvrđeno stvarno stanje sredstava i obaveza i izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u skladu sa Zakonom, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Nerealizovane preporuke

- 1) Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, te sačinjavati i nadležnom ministarstvu dostavljati godišnji i konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole, shodno Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.
- 2) Uspostaviti budžetski nadzor, koji će po službenoj dužnosti obavljati budžetski inspektor Ministarstva finansija, u skladu sa članovima od 79. do 85. Zakona o budžetima u FBiH.
- 3) U potpunosti uspostaviti Jedinicu za internu reviziju, kako je propisano Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.
- 6) Kod izrade, donošenja i izvršavanja Budžeta i izvještavanja dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH, te blagovremeno poduzeti aktivnosti na donošenju Izmjena i dopuna Budžeta.
- 4) Stvarati obaveze samo do iznosa operativnih budžeta budžetskih korisnika, u skladu sa članom 57. Zakona o budžetima u FBiH i odredbama Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona.
- 5) Uspostaviti Registar svih zaključenih ugovora o koncesiji nadležnih ministarstava za koncesije, u skladu sa Zakonom o koncesijama.
- 6) Ministarstvo finansija treba uskladiti i dopuniti Uputstvo o procesiranju transakcija po osnovu potraživanja od kupaca (koncesija) kroz Pomoćnu knjigu AR-potraživanja i Glavnu knjigu trezora, shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- 7) Odlukom o načinu raspodjele i korištenju finansijskih sredstava prikupljenih po osnovu kontinuirane i jednokratne naknade od koncesija regulisati i namjenu utroška iz sredstava po osnovu koncesija.
- 8) Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Zeničko-dobojskog kantona uskladiti sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, kako je propisano članovima 60. i 63. istog Zakona, te u skladu s tim vršiti obračun i isplatu plaća.

- 9) U svim slučajevima angažmana zaposlenika u komisijama za koje se odobravaju naknade obračunavati porez i doprinose, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, jer iste imaju karakter prihoda od nesamostalne djelatnosti.
- 10) Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline sredstva za nepovratna davanja u kapitalne svrhe (izgradnja deponija, nabavka opreme) nije planiralo i iskazalo na pripadajućim pozicijama, u skladu sa članom 39. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 11) Intenzivirati aktivnosti na efikasnijem utrošku namjenskih sredstava prema programima utroška i sačiniti adekvatnu analizu o postignutim efektima, shodno Zakonu o izvršavanju Budžeta Kantona, s ciljem podizanja nivoa zaštite od poplava, te razvijenosti vodne infrastrukture na području Kantona.
- 12) Izvršiti analizu iskazanog akumuliranog deficita i korigovati knjigovodstvene evidencije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, radi istinitog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima.
- 13) Donijeti Uputstvo o otvaranju namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinственог računa Trezora na nivou Kantona.
- 14) Izvršiti povrat namjenskih novčanih sredstava kako bi bila raspoloživa za korištenje u namjenu za koju su i predviđena, te ih koristiti u skladu s posebnim zakonskim propisima.
- 15) Uspostaviti pomoćne knjige stalnih sredstava u skladu s članom 20. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.
- 16) Donijeti odluku, u skladu sa Zaključkom Vlade, o ustupanju imovine (ceste i mostovi) na krajnje korisnike na lokalnom nivou.
- 17) Ministarstvo privrede nije usaglasilo potraživanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 18) Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s odredbama člana 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Nije izvršena ocjena primjene utvrđenih kriterija za raspodjelu transfera sredstava od koncesija u skladu s Programom utroška kod Ministarstva privrede, jer nije bilo realizacije ovog transfera.
- 2) Transfer iz namjenskih sredstava od koncesija, koja se odnose na izgradnju poslovnih zona kod Ministarstva privrede, nije realizovan u revidiranoj godini, zbog čega nije izvršena ocjena načina planiranja i realizacije u skladu s članom 39. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 3) Nije izvršena ocjena pregleda i ocjene ponuda prema uslovima u tenderskoj dokumentaciji, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama kod Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, jer u 2020. godini nije provodilo postupke javnih nabavki.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 26 preporuka, od čega je pet novih i 21 preporuka koja je već data u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2018. godinu (17 nerealizovanih i četiri djelimično realizovane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Kanton u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH,⁴ Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁶ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁷

Rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni su za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u skladu s propisima koji to regulišu, kao i da ciljeve korisnika javnih sredstava ostvaruju upravljanjem tim sredstvima na zakonit, ekonomičan, efikasan i efektivan način. Također, odgovorni su i za izradu internih akata (koji se zasnivaju na svih pet komponenti sistema internih kontrola, podzakonskim aktima, Standardima interne kontrole i dobrim praksama interne kontrole) i za implementaciju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u svim organizacionim jedinicama institucije, poštujući principe zakonitosti, finansijskog upravljanja i transparentnosti u skladu sa standardima interne kontrole.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Rukovodioci budžetskih korisnika u ranijem periodu donijeli su interne akte iz nadležnosti, kojima su uredili poslovanje i postupanje zaposlenika u obavljanju poslova na koje su raspoređeni i koji su im dodijeljeni. Doneseni su pravilnici o unutrašnjoj organizaciji kojim je utvrđena organizaciona struktura, sistematizacija radnih mjesta, sa opisom svakog radnog mjesta i potrebnim uslovima za njegovo obavljanje, uključujući i obaveze i odgovornosti.

Dio akata i propisa koji se primjenjuje na nivou Kantona nije usklađen i ažuriran s važećim propisima: Pravilnik o popisu stalnih sredstava, obaveza i potraživanja je iz 2007. godine, Uputstvo o procesiranju transakcija za potraživanja od kupaca kroz Pomoćnu knjigu AR – potraživanja i Glavnu knjigu trezora, nije usklađeno sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH u dijelu evidentiranja potraživanja za izvršene usluge kupcima i za naknade od koncesija na osnovu ispostavljenih izlaznih računa ili zapisnika na godišnjem nivou.

Na nivou Kantona nije donesen propis kojim bi se regulisale plaće i naknade članova organa upravljanja i drugih organa institucija, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je Kanton osnivač.

Vlada Kantona je u toku 2020. godine donijela Izmjenu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu⁸, koja je ustanovama iz oblasti zdravstva u vrijeme prirodne nesreće i epidemije COVID-19 omogućila prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja. Uredbom nije definisano da li se ovaj izuzetak odnosi na prijem u radni odnos na određeno ili na neodređeno vrijeme.

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁷ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

⁸ „Sl. novine ZDK“, br. 8/19, 6/20 i 19/20

Naime, Uredbom iz 2019. godine definisano je da se, između ostalog, u slučaju elementarne nepogode i epidemije, prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa može vršiti na određeno vrijeme ako se radi o poslovima koji ne trpe odlaganje zaključivanjem ugovora o radu jednokratno najduže do 120 dana u toku kalendarske godine za konkretno radno mjesto, u kojem periodu se mora okončati procedura prijema u radni odnos. Međutim, Vlada Kantona je dopunama Uredbe iz marta 2020. godine, kao izuzetak od obaveze javnog oglašavanja, pored slučaja otkaza s ponudom izmijenjenog ugovora o radu i prijema u radni odnos na određeno vrijeme po programima zapošljavanja, uvrstila i prijem u zdravstvene ustanove na području Kantona u periodu trajanja Odluke o proglašenju stanja nesreće uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH.⁹ Izmjenom Uredbe iz novembra 2020. godine utvrđeno je da se prijem na ovaj način može vršiti za vrijeme dok je na snazi Naredba o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji Federacije BiH.¹⁰

Pored bolnica, poliklinika i domova zdravlja, data je mogućnost i da zavodi i instituti na ovaj način vrše prijem u radni odnos bez provedene procedure javnog oglašavanja, a da pri tome nije ograničen isključivo na zdravstvene radnike, a izmjenama i dopunama Uredbe nije utvrđeno ni da li se ovaj izuzetak odnosi na prijem u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme. Ističemo i da je obrazloženjima za donošenje uredbi o dopuni i izmjeni Uredbe, koja su dostavljena Vladi Kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Kantona navelo da je nužno pristupiti dopuni i izmjeni Uredbe zbog novonastale situacije uzrokovane pojavom koronavirusa (COVID-19) s ciljem omogućavanja brzog zapošljavanja dodatnih zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama na području Kantona. Sadržaj obrazloženja objavljen je i na zvaničnoj web-stranici Zeničko-dobojskog kantona.¹¹

Zbog navedenog, skrećemo pažnju na to da je izmjenama i dopunama Uredbe ostavljena i mogućnost zapošljavanja administrativnog osoblja, a ne samo zdravstvenih radnika, bez provedene procedure javnog oglašavanja, kao i na činjenicu da sama dopuna Uredbe na dva različita načina tretira zapošljavanje tokom trajanja epidemije. Također, provedenom revizijom Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona konstatovani su propusti koji se odnose na primjenu ove Uredbe, o čemu je detaljnije pisano u predmetnom izvještaju.

Revizijom smo utvrdili da većina budžetskih korisnika nije imenovala koordinate za finansijsko upravljanje i kontrolu, niti su poduzeli odgovarajuće aktivnosti na provođenju FUK-a. Nisu donijeli akt o internim kontrolama, nisu sačinjene mape procesa, niti je izvršena procjena rizika i donesen registar rizika.

Ministarstvo finansija je martu 2020. godine imenovalo Radni tim za finansijsko upravljanje i kontrolu sa zadatkom da uspostavi, razvija i implementira odgovarajuće efikasno, efektivno i ekonomično finansijsko upravljanje i kontrolu u ovom Ministarstvu, ali nije imenovalo koordinatora. Ministarstvo finansija nije uputilo instrukciju ili drugi akt budžetskim korisnicima za uspostavu i razvoj FUK-a na nivou Kantona, a članom 15. Zakona i članom 7. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH nadležno je da koordinira aktivnosti uspostavljanja, procjene i razvoja FUK-a na nivou korisnika javnih sredstava.

Korisnici javnih sredstava prvog nivoa i vanbudžetski fondovi na kantonalnom nivou, u skladu sa članom 14. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, dužni su izraditi godišnje izvještaje o funkcionisanju sistema FUK-a i dostaviti ih kantonalnom ministarstvu finansija. U skladu sa članom 15. ovog Zakona, Ministarstvo finansija je sačinilo Godišnji konsolidovani izvještaj, te ga dostavilo Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija. Ovaj izvještaj obuhvata podatke za ukupno 12 korisnika koji su dostavili izvještaj.¹²

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 21/20

¹⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 48/20

¹¹ <https://zdk.ba/vijesti/item/9201-obrazlozenje-dopuna-uredbe-o-postupku-prijema-u-radni-odnos-u-javnom-sektoru-zdk>

¹² Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo za privredu, Ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Stručna služba Skupštine, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte, Kantonalna direkcija robnih rezervi, Zavod zdravstvenog osiguranja, Javna ustanova Služba za zapošljavanje, Općinski sud u Zenici i Institut za zdravlje i sigurnost hrane

Shodno navedenom, konsolidovani izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole je nepotpun, budući da su objedinjeni izvještaji za samo dvanaest korisnika javnih sredstava, zbog čega ne prikazuje stvarno stanje u provedbi sistema internih kontrola. Uvidom u konsolidovane i pojedinačne izvještaje utvrdili smo da nisu navedene mjere koje se planiraju poduzeti za dalji razvoj FUK po COSO komponentama.

Kod značajnog broja budžetskih korisnika nije imenovan koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu, niti su svi budžetski korisnici sačinili i dostavili Ministarstvu finansija Kantona godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole. Također, nisu poduzete aktivnosti na donošenju akta o internoj kontroli, niti su sačinjene mape procesa i procjena rizika po poslovnim procesima.

Na nivou Kantona, kao i kod većine budžetskih korisnika, nisu poduzete dovoljne aktivnosti na uspostavi sistema internih kontrola koji se zasniva na COSO modelu i u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuke:

- *uspostaviti i implementirati sistem internih kontrola u Kantonu u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, koji se odnosi na procjenu rizika, sačinjavanje registra rizika, strategije upravljanja rizicima i mape procesa;*
- *potrebno je da Vlada Kantona preispita odredbe izmjena i dopuna Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Kantonu u dijelu koji se odnosi na prijem u radni odnos bez raspisivanja javnog oglasa.*

Budžetski nadzor

Obaveza uspostave i provođenje budžetskog nadzora utvrđena je Zakonom o budžetima u FBiH (članovi od 79. do 85.). Poslove budžetskog nadzora trebaju obavljati budžetski inspektori koji su ovlašteni službenici kantonalnih ministarstava finansija.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija Kantona sistematizovano je radno mjesto budžetskog inspektora, koje nije popunjeno, zbog čega **nije uspostavljena funkcija budžetskog nadzora. To ima za posljedicu da se ne vrši inspekcijski nadzor zakonitosti, pravovremenosti i namjenskog korištenja budžetskih sredstava kojim se nalažu mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o budžetskom nadzoru u FBiH.**

Preporuka:

- *popuniti radno mjesto budžetskog inspektora koje je sistematizovano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija, s ciljem uspostavljanja budžetskog nadzora u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.*

Fiskalna odgovornost

Fiskalna odgovornost regulisana je članom 44. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je utvrđeno da su rukovodioci budžetskih korisnika odgovorni za zakonito i namjensko korištenje sredstava i učinkovito i uspješno funkcioniranje sistema finansijskog upravljanja i kontrole u okviru budžetom utvrđenih sredstava. Rukovodioci korisnika Budžeta Kantona, vanbudžetski fondovi i jedinice lokalne samouprave s područja Kantona dužni su dostaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti Ministarstvu finansija, koje je nadležno da vrši formalnu i suštinsku provjeru sadržaja dostavljenih izjava u skladu s Pravilnikom o obliku, sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti.¹³

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 34/14

U Sektoru za internu reviziju pri Ministarstvu finansija vršen je prijem izvjava i njihova formalna provjera. Prema prezentiranim podacima za 2020. godinu, ukupno 30 korisnika dostavilo je izvjavu (od 132 korisnika Budžeta Kantona izvještaj je dostavilo 19, od dvanaest jedinica lokalne samouprave devet, od kojih za jednu nije dostavljena za cijelu fiskalnu godinu, i dva vanbudžetska korisnika).

Utvdili smo da Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija navedeni poslovi nisu predviđeni, odnosno nisu dodijeljeni određenoj organizacijskoj jedinici/radnom mjestu, niti je donesen akt kojim bi se detaljnije uredio prijem i pregled izvjava. Shodno tome, Ministarstvo finansija nije na adekvatan način obavljalo poslove provjere sadržaja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, u skladu s članom 13. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaji izvjava o fiskalnoj odgovornosti.

Iako je bio obavezan, dio korisnika nije dostavio izvjava o fiskalnoj odgovornosti. Ministarstvo finansija nije vršilo suštinsku provjeru dostavljenih izvjava, zbog čega nije postupljeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izvjava o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- ***Izjavu o fiskalnoj odgovornosti svi budžetski korisnici trebaju sačinjavati i dostavljati Ministarstvu finansija, koje će vršiti njihovu provjeru u skladu s odredbama Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izvjava o fiskalnoj odgovornosti.***

Interna revizija

Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹⁴ i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH,¹⁵ propisano je da će svi kantoni u FBiH formirati Jedinicu za internu reviziju pri kantonalnom ministarstvu finansija.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija Kantona u Sektoru za internu reviziju sistematizovana su tri radna mjesta, od kojih nije popunjeno radno mjesto pomoćnika ministra za internu reviziju, čime nije u potpunosti uspostavljena jedinica za internu reviziju. S obzirom na to da rukovodeće radno mjesto nije popunjeno, ne izrađuje se i ne provodi program osiguranja kvaliteta i unapređenja interne revizije, nije donesen Pravilnik o internoj reviziji i operativna uputstva, strateški plan interne revizije za period od tri godine, što je propisano Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Ministar finansija je na prijedlog Sektora za internu reviziju donio Godišnji plan revizija za 2020. godine, kojim je planirano osam revizija. Poslove interne revizije obavljala su dva stručna savjetnika – interna revizora. Prema Godišnjem izvještaju interne revizije za 2020. godinu, provedene su planirane revizije i jedna specijalna revizija po nalogu Vlade koja se odnosi na reviziju angažmana po osnovu ugovora o djelu. U toku 2020. godine revidirano je provođenje preporuka iz prethodnog perioda kod šest korisnika, revidirano je Ministarstvo za pravosuđe, Ministarstvo rada i socijalne politike i Ministarstvo privrede, te izrada mišljenja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola za područja koja su bila predmet revizije.

Ne može se potvrditi da je na nivou Kantona uspostavljena jedinica za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija.

Preporuka:

- ***uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH u dijelu koji se odnosi na popunjavanje radnih mjesta u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija.***

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 47/08

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 82/13 i 74/14 (stavljen van snage donošenjem novog pravilnika „Sl. novine FBiH“, br. 49/20)

Prevenција korupcije

Akcionni plan i Strategiju za borbu protiv korupcije za period 2017-2019. godine usvojila je Vlada 2017. godine, kojim su predviđene aktivnosti za realizaciju strateških ciljeva, rokovi za realizaciju, institucije za provođenje, pokazatelji implementacije i potrebni resursi. Imenovan je i Tim za borbu protiv korupcije, koji je imao zadatak da koordinira u implementaciji i realizaciji Strategije i Akcionog plana. Ovaj Tim je u septembru 2020. godine razriješen, kada je imenovan novi Tim za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije, a prilikom primopredaje dužnosti sačinjen je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana. U ovom izvještaju navedene su aktivnosti koje su realizirane po ovom planu, te date preporuke za dalje postupanje. Vlada je Zaključkom od 19. 7. 2021. godine usvojila Izvještaj o provođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije Vlade 2017-2019. godine s prijedlogom preporuka koji je sačinio Tim Vlade za prevenciju i borbu protiv korupcije. U Izvještaju je navedeno da je u Kantonu uspostavljena mreža koordinatora, te da su institucije Kantona donijele svoje operativne planove i planove integriteta i date su preporuke za dalji nastavak aktivnosti.

Odlukom Vlade od 17. 7. 2020. godine¹⁶ usvojen je Akcionni plan Vlade za prevenciju korupcije u vrijeme pandemije COVID-19. Ovim planom definisane su aktivnosti, nosioci aktivnosti i vremenski okvir za njihovu realizaciju. Između ostalog, planirane su aktivnosti na prevenciji zloupotrebe u dijelu: finansijskih i materijalnih donacija, u procesu zapošljavanja, javnih nabavki i poticaja i pomoći pravnim subjektima, te usmjeravanja sredstava iz budžeta na niže nivoe vlasti. Rješenjem o imenovanju Tima za prevenciju korupcije definisano je da u saradnji sa Ministarstvom pravde poduzme aktivnosti u svrhu prijedloga i izrade Strategije za borbu protiv korupcije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije, te drugih politika za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije, i da o uočenim pojavama informiše Vladu. Također, jedan od zadataka Tima je da izradi metodologiju u implementaciji Strategije i Akcionog plana, prati propise za politiku upravljanja sukobom interesa, te da izvještava Vladu o provođenju zadataka najmanje jednom kvartalno. Prema prezentiranoj dokumentaciji, Tim je sačinio Informaciju o provođenju aktivnosti po ovom planu koju je 7. 7. 2021. godine uputio Ministarstvu za pravosuđe i upravu na dalje postupanje. U Informaciji je naveo koje aktivnosti je proveo (prikupljanje podataka o realizaciji aktivnosti, koordinacija sa subjektima koji su obuhvaćeni akcionim planom i sačinio pregled dostavljenih podataka), ali nije sačinjena sveobuhvatna analiza o realizaciji planiranih aktivnosti.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Budžet Kantona u iznosu od 388.969.000 KM usvojen je 31. 12. 2019. godine, a izmjenama i dopunama iz aprila 2020. godine¹⁷ usvojen je u iznosu od 393.882.640 KM.

Izmjenama i dopunama Budžeta Kantona ukupni prihodi planirani su u iznosu od 362.239.960 KM, a primici od zaduživanja domaćih finansijskih institucija u iznosu od 31.642.680 KM. Ukupni rashodi i izdaci planirani su iznosu od 393.782.640 KM, od čega su rashodi 354.551.681 KM, kapitalni izdaci 20.864.959 KM i izdaci za otplate dugova 18.366.000 KM. Pokriće deficita planirano je u iznosu od 100.000 KM.

Prema prezentiranim podacima, nakon Izmjena i dopuna Budžeta, u skladu s članom 49. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona, donesene su odluke Vlade o uvećanju Budžeta po osnovu neplaniranih uplata od donacija i primljenih transfera od drugih nivoa vlasti u iznosu od 4.061.259 KM, tako da su odobrena sredstva iznosila 397.843.899 KM. Na osnovu odluka Vlade i Ministarstva finansija izvršene su preraspodjele unutar i između budžetskih korisnika u iznosu od 7.379.457 KM.

¹⁶ „Sl. novine ZDK“, br. 13/20

¹⁷ „Sl. novine ZDK“, br. 24/19 i 7/20

Prilikom izrade, donošenja i izvršenja Budžeta Kantona nisu se u potpunosti poštovale odredbe Zakona o budžetima u FBiH:

- Budžetom Kantona planirano je pokriće ostvarenog deficita u iznosu od 300.000 KM, a Izmjenama i dopunama u iznosu od 100.000 KM. Napominjemo da je na 31. 12. 2019. godine akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima iznosio 50.219.619 KM. S tim u vezi, nije planirano u dovoljnom iznosu pokriće ostvarenog deficita iz prethodnih godina, s obzirom na to da je članom 43. Zakona o budžetima u FBiH predviđena obaveza planiranja sredstva u budžetu za pokriće ostvarenog deficita u narednih pet fiskalnih godina;
- nije imenovan odbor za likvidnost budžeta, iako je to obaveza Ministarstva finansija u skladu sa članom 63. Zakona o budžetima u FBiH. Nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova kojima se predviđa priliv i odliv sredstava na Jedinstveni račun Trezora Kantona, koji su osnov za izvršavanje budžeta i na osnovu kojih se vrši alokacija sredstava budžetskim korisnicima, za izmirenje obaveza. Navedeno ima značaj jer je ostvaren negativan finansijski rezultat, a prema članu 63. Zakona definisano je da, ukoliko je planiran deficit, u plan novčanih tokova uključuju se i preporuke o potrebnim korektivnim mjerama;
- iako je nakon izmjena i dopuna Budžeta Kantona konstatovan značajan pad prihoda, te je po odlukama Vlade vršeno uvećanje Budžeta Kantona na osnovu primljenih donacija i transfera drugih nivoa vlasti, kao i preraspodjele sredstava na osnovu odluka Vlade i ministra finansija, do kraja godine nije bilo izmjena i dopuna budžeta, niti su poduzimane druge privremene mjere za njegovo uravnoteženje, u skladu s članovima 36. i 37. Zakona o budžetima u FBiH. Navedeno je za posljedicu imalo ostvareni negativan finansijski rezultat u 2020. godini u iznosu od 30.044.905 KM (tačka 6.1.3 Izvještaja);
- kod pojedinih budžetskih korisnika iskazani su rashodi iznad iznosa odobrenog u posebnom dijelu Budžeta Kantona. Na poziciji izdataka za kamate i nakon izvršenih preraspodjela iskazano je izvršenje iznad odobrenih sredstava u iznosu od 410.223 KM.¹⁸ Navedeno nije u skladu s članom 6. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je utvrđeno da budžetski korisnici mogu preuzeti obaveze na teret budžeta tekuće godine samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta. Međutim, ove obaveze i rashodi su knjigovodstveno evidentirani na osnovu Odluke Vlade,¹⁹ s ciljem poštivanja računovodstvenog načela sveobuhvatnosti i principa modificiranog nastanka događaja, te realnog finansijskog izvještavanja o izvršenju Budžeta Kantona.

Ministarstvo nije postupilo u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu koji se odnosi na planiranje pokrića ostvarenog deficita iz prethodnih godina, sačinjavanje planova novčanih tokova, poduzimanje mjera na uravnoteženju Budžeta i stvaranje obaveza do iznosa odobrenog u posebnom dijelu Budžeta.

Preporuka:

- ***prilikom izrade, donošenja i izvršavanja budžeta planirati pokriće deficita iz prethodnih godina, sačinjavati planove novčanih tokova i obaveze stvarati do iznosa odobrenog posebnim dijelom Budžeta, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.***

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo finansija Kantona sačinilo je konsolidovani godišnji izvještaj za Budžet Kantona u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH i dostavilo ga nadležnim institucijama u propisanom roku.

¹⁸ Izmjenama i dopunama Budžeta na poziciji izdataka za kamate planiran je iznos od 1.850.000 KM, a preraspodjelom sredstava ova pozicije uvećana je za 387.560 KM, što u konačnici iznosi 2.237.560 KM. Po ovom osnovu realizovano je 2.647.783 KM, što je više od odobrenih sredstva za 410.223 KM

¹⁹ „Sl. novine ZDK“, br. 1/21

S obzirom na to da je utvrđena greška u Godišnjem Izvještaju o izvršenju budžeta (u koloni „odstupanje“ unesena je razlika izvršenja tekuće i prethodne godine, a ne izvršenja i plana tekuće godine), 23. 7. 2021. godine odobren je i nadležnoj instituciji podnesen izmijenjeni godišnji finansijski izvještaj Kantona za 2020. godinu.

Analiza iskaza nije sačinjena u potpunosti u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (član 30–32), s obzirom na to da nisu data sva obrazloženja za odstupanja (nisu uzete u obzir odluke o uvećanju budžeta i preraspodjele nakon izmjena i dopuna Budžeta), niti su za pojedinačna stanja sumnjivih i spornih potraživanja planirane aktivnosti i način njihovog rješavanja.

Ministarstvo finansija sačinilo je Izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona za 2020. godine, koji je Vlada prihvatila Zaključkom od 16. 6. 2021. godine i uputila Skupštini u dalju proceduru. Izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona ne sadrži sve elemente popisane članom 97. Zakona o budžetima u FBiH, a odnosi se na: početno i završno stanje JRT-a; početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva i podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom u toku godine.

Preporuka:

- **Analizu iskaza sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, a godišnji izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.**

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 332.814.700 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 14.076.729 KM. Ostvareni prihodi u odnosu na prethodnu godinu manji su za 10.076.728 KM, a u odnosu na plan manji su za 41.525.260 KM. Najveće odstupanje u odnosu na plan se odnosi na manje ostvarene prihode od indirektnih poreza, zatim od naknada taksi i prihoda od javnih usluga poreza i neporeznih prihoda, dok su tekući transferi od drugih nivoa vlasti i donacije ostvareni u većem iznosu od planiranog.

Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza (249.845.480 KM), neporezni prihodi (35.862.613 KM), primljeni transferi (35.006.607 KM) i primici od zaduživanja (12.100.000 KM).

Prihodi od poreza ostvareni su u iznosu od 249.845.480 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 42.204.343 KM. U strukturi ovih prihoda najznačajniji su prihodi od indirektnih poreza (183.835.194 KM), porez na dohodak (34.145.093 KM) i porez na dobit (31.696.047 KM).

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 35.862.613 KM i u odnosu na planirane manji su za 25.160.380 KM. Najznačajniji iznos odnosi se na prihod od naknada i taksi (13.259.482 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (5.314.660 KM), novčane kazne (4.651.552 KM), sudske takse (3.658.031 KM), prihodi od privatizacije (2.399.388 KM), te prihodi od nefinansijske imovine (2.486.067 KM, od čega se na prihod od koncesija odnosi 1.641.743 KM).

U strukturi neporeznih prihoda iskazuju se i prihodi od namjenskih sredstava koja se koriste po posebnim propisima za finansiranje zakonom utvrđenih namjena (vodne naknade, naknade za korištenje šuma, zaštitu okoliša, zaštitu i spašavanje). Napominjemo da se ova sredstva u skladu s propisima evidentiraju na razgraničenjima, a oprihodeuju se u visini u kojoj su utrošeni, tako da se dio prikupljenih, a neutrošenih sredstava iskazuje na razgraničenim prihodima (tačka 6.2.5. Izvještaja).

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 35.006.607 KM. U skladu s važećim propisima, priznavanje prihoda od transfera za posebne namjene i donacija vrši se u iznosu u kojem su primljena sredstva utrošena, a neutrošeni dio sredstava se na kraju godine iskazuje na poziciji razgraničenih prihoda.

Najznačajniji dio u okviru ovih sredstava (31.663.617 KM) se odnosi na sredstva koja su Kantonu doznačena od Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija BiH za pomoć u sanaciji posljedica nastalih usljed proglašene pandemije COVID-19. Ukupno su uplaćena sredstva po ovom osnovu u iznosu od 32.581.909 KM,²⁰ od čega je u 2020. godini utrošeno i iskazano na rashodima i prihodima 31.663.617 KM, a njihov neutrošeni dio je evidentiran na razgraničenim prihodima u iznosu od 918.292 KM.

Na osnovu Odluke Vlade FBiH od 29. 7. 2020. godine, iz Budžeta FBiH Kantonu je odobren iznos od 31.878.226 KM u svrhu finansijske pomoći budžetima kantona u sanaciji posljedica nastalih usljed proglašene pandemije COVID-19, a u 2020. godini utrošeno je 31.663.617 KM. Odlukom Vlade Kantona od 16. 12. 2020. godine utvrđena je namjena utroška sredstava doznačenih iz Budžeta FBiH i u skladu s Informacijom Federalnog ministarstva finansija ova sredstva se koriste za plaće, naknade, materijalne troškove i troškove za pomoć budžeta prema privrednicima, stanovništvu i slično, za period nakon doznačavanja sredstava (tj. nakon 24. 8. 2020. godine).

Prema prezentiranim podacima, iz ovih sredstava najvećim dijelom su finansirane plaće za oktobar i novembar 2020. godine, tekući transferi i kapitalni transferi za nabavku opreme za zdravstvene ustanove koji su se realizirali putem Ministarstva zdravstva i Kantonalne uprave za civilnu zaštitu. Ugovorom o dodjeli pomoći iz Budžeta FBiH, koji je zaključen između Federalnog ministarstva finansija i Kantona 11. 8. 2020. godine, Kanton se obavezao da će dostaviti izvještaj o namjenskom utrošku sredstava najkasnije do 30. 6. 2021. godine. Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava koji je usvojila Vlada Zaključkom od 16. 6. 2021. godine dostavljen je Federalnom ministarstvu finansija 18. 6. 2021. godine.

Kantonu su 21. 12. 2020. godine doznačena sredstva u iznosu od 703.683 KM po Zaključku Vlade FBiH od 3. 12. 2020. godine, a na osnovu Odluke o raspodjeli sredstava iz Budžeta institucija BiH namijenjenih za saniranje ekonomskih šteta uzrokovanih pandemijom COVID-19 entitetima i Brčko distriktu. Ova sredstva nisu utrošena do kraja revidirane godine i u skladu s propisima iskazana su na razgraničenim prihodima. Ministarstvo finansija Kantona je u obavezi da izvještaj o utrošku sredstava dostavi Ministarstvu finansija i trezora BiH najkasnije do 30. 6. 2021. godine. Izvještaj o utrošku ovih sredstava usvojila je Vlada 16. 6. 2021. godine i dostavljen je Ministarstvu finansija i trezora BiH.

6.1.1.1 Prihodi od koncesija

Zakonom o koncesijama²¹ definisano je šta može biti predmet koncesije,²² da odluku o postupku provođenja procedure dodjele koncesije za određeno dobro donosi Vlada na prijedlog resornog ministarstva, te da se koncesija dodjeljuje putem javnog prikupljanja ponuda i na osnovu samoinicijativnog zahtjeva za dodjelu koncesije. Članom 17. Zakona definisano je da evidenciju i registar svih zaključenih ugovora o koncesiji vodi nadležno ministarstvo, ali nije definisan način uspostave, sadržaj i vođenje registra ugovora o koncesijama na nivou Kantona. Dalje, propisano je da nadzor nad ispunjenjem obaveza plaćanja naknade za koncesije obavlja Ministarstvo finansija, a nadzor nad provođenjem Zakona vrši nadležno ministarstvo.

Na osnovu Zakona o koncesijama donesena je Odluka o načinu raspodjele i korištenju finansijskih sredstava prikupljenih po osnovu kontinuirane i jednokratne naknade od koncesija,²³ kojim je utvrđeno da se sredstva prikupljena po osnovu naknada za korištenje koncesije raspoređuju 70% u korist jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi predmet koncesije i 30% u korist Budžeta Kantona.²⁴

²⁰ Sredstva iz Budžeta FBiH u iznosu od 31.878.226 KM i sredstva od BiH u iznosu od 703.683 KM

²¹ „Sl. novine ZDK“, br. 5/03

²² Istraživanje i/ili eksploatacija mineralnih sirovina, šljunka i pijeska, ljevakovitih, termalnih i izvorišta prirodne vode, korištenje vodotokova i voda od interesa za kanton, izgradnja hidroakumulacija i hidroenergetskih objekata snage ispod 5 MW, korištenje poljoprivrednog dobra i lovstvo i ribolov, građevinsko zemljište, vodosnabdijevanje, toplotna energija i kanalizacioni sistem

²³ „Sl. novine ZDK“, br. 1/13

²⁴ Sredstva od koncesija za istraživanje i/ili eksploataciju mineralnih sirovina, šljunka i pijeska, ljevakovitih, termalnih i izvorišta prirodne vode, korištenje vodotokova i voda od interesa za kanton, izgradnja hidroakumulacija i hidroenergetskih objekata snage ispod 5 MW, korištenje poljoprivrednog dobra i lovstvo i ribolov raspodjeljuje se 70% jedinicama lokalne samouprave i 30% Kantonu, a naknade za koncesije za građevinsko zemljište, vodosnabdijevanje, toplotnu energiju, kanalizacioni sistem pripadaju u cijelosti jedinicama lokalne samouprave

Sve uplate po osnovu koncesija se vrše na depozitni račun Trezora i pri uplati evidentiraju na razgraničenim prihodima, a kao prihod se priznaju pri utrošku sredstava. U 2020. godini prihodi od koncesija (prema obrascu B 2) ostvareni su u iznosu od 2.076.715 KM. Pripadajući dio jedinicama lokalne samouprave se doznava putem tekućih transfera, a za dio sredstava Kantona Vlada na prijedlog resornog ministarstva donosi program utroška sredstava.

U finansijskim izvještajima prihod od koncesija iskazan je u iznosu od 1.641.743 KM, od čega je kod Ministarstva privrede 1.359.436 KM i Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu 282.307 KM, a najvećim dijelom se odnose na transfer pripadajućeg dijela sredstava jedinicama lokalne samouprave. U 2020. godini kod Ministarstva privrede nije bilo realizacije transfera za pripadajući dio sredstava Kantona, a kod Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu realiziran je iznos od 39.500 KM. Neutrošeni dio sredstava iskazan je na razgraničenim prihodima.

Koncesije za korištenje mineralnih sirovina su u nadležnosti **Ministarstva privrede**, koje ima zaključena 24 ugovora o koncesiji, a prihodi od koncesija detaljnije su opisani u izvještaju o obavljenoj reviziji ovog Ministarstva za 2020. godinu.

Kod **Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu** od 19 zaključenih ugovora aktivno je 18 ugovora o koncesiji, i to devet za eksploataciju voda (crpljenje mineralne vode, prirodne i izvorske vode) i devet za izgradnju mini hidroelektrana. Koncesije za vodu dodijeljene su privrednim subjektima koji obavljaju djelatnost flaširanja prirodne ili mineralne vode, odnosno koriste termomineralne vode. U toku godine su na osnovu odluka Vlade o dodjeli koncesija zaključena tri ugovora o koncesiji za crpljenje vode za flaširanje vode („Kraljevska“ d.o.o. Sarajevo, „Tešanjki kiseljak“ d.o.o. Tešanj i „Sams-group“ d.o.o. Kakanj), a po dvije odluke Vlade o dodjeli koncesija za crpljenje vode („Nerken“ d.o.o. Maglaj i „Water“ d.o.o. Žepče) u toku je pribavljanje odobrenja za građenje, što je uslov za zaključivanje ugovora. Kanton iz oblasti voda ima zaključene ugovore za crpljenje vode za flaširanje, za korištenje termomineralne vode i za izgradnju mini hidroelektrana, dok za ostale predmete koncesije iz oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nisu prezentirani ugovori. Prema prezentiranoj informaciji, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu vodi postupke za dodjelu koncesije na osnovu samoinicijativnih zahtjeva investitora, te ne raspolaže podacima o eksploataciji prirodnih resursa bez zaključenih ugovora. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bismo se uvjerali da je resorno ministarstvo poduzimalo aktivnosti u vezi s nadzorom nad provođenjem Zakona, a što je obaveza u skladu s članom 24. Zakona. Navedeno u konačnici može imati negativne posljedice na budžet Kantona i općina na čijem se području nalaze predmeti koncesija.

Nadležna ministarstva nisu uspostavila Registar zaključenih ugovora o koncesijama, što nije u skladu sa Zakonom o koncesijama. Ističemo da je uspostava Registra na nivou Kantona polazni osnov za nadzor nad ispunjenjem obaveza plaćanja naknade za koncesije, koji po Zakonu obavlja Ministarstvo finansija.

Zakonom o koncesijama i Odlukom o načinu raspodjele i korištenju finansijskih sredstava prikupljenih po osnovu kontinuirane i jednokratne naknade od koncesija nije regulisana namjena utroška prikupljenih sredstava po osnovu koncesija.

Preporuke:

- **uspostaviti Registar zaključenih ugovora o koncesiji, u skladu sa Zakonom o koncesijama;**
- **definisati za koje namjene se mogu koristiti sredstva prikupljena po osnovu naknada od koncesija.**

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U konsolidovanom Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta za 2020. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 362.859.605 KM, od čega se na tekuće rashode odnosi 333.740.094 KM, na izdatke za nabavku stalnih sredstava 9.685.649 KM i na izdatke za otplatu dugova 19.433.862 KM. Strukturu tekućih rashoda i izdataka čine: plaće, naknade i doprinosi u iznosu od 203.153.138 KM, tekući transferi i drugi tekući rashodi u iznosu od 84.334.137 KM, izdaci za materijal i usluge od 34.725.529 KM, kapitalni transferi od 8.879.506 KM i izdaci za kamate u iznosu od 2.647.784 KM.

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u ukupnom iznosu od 184.590.513 KM (bruto plaće i naknade plaća: 159.797.387 KM i naknade troškova zaposlenih: 24.793.126 KM). Osnovica za obračun plaće za zaposlene u kantonalnim organima državne službe i drugim budžetskim korisnicima utvrđena je Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2020. godinu u iznosu od 300 KM, a za zaposlene u ustanovama obrazovanja 478,39 KM.

Najviša neto plaća isplaćena je u iznosu od 4.481 KM, najniža u iznosu od 618 KM, dok prosječna plaća iznosi 1.228 KM.

Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona²⁵ donesen je 2018, s izmjenom u 2019. godini. Na osnovu ovog Zakona za obračun dodataka na plaće zaposlenih u institucijama Kantona donesene su: Odluka Vlade o utvrđivanju visine i načina ostvarivanja prava na dodatak na plaću nosioca izvršne funkcije, kantonalnog pravobranioca, zamjenika kantonalnog pravobranioca i savjetnika nosilaca izvršne vlasti u visini od 10% do 30% i Odluka Vlade o dodacima na plaću rukovodećim državnim službenicima na poslovima od posebnog interesa i državnim službenicima i namještenicima koji rade na poslovima s posebnim uslovima rada (20%: sudski izvršilac, vozač i vozač pratilac, tehnički sekretar premijera, stručni savjetnik za unutrašnju reviziju u Ministarstvu finansija Kantona – interni revizor, Odjeljenje za informatičku podršku; 15%: sekretar Skupštine i Vlade, sekretar Sekretarijata za zakonodavstvo, rukovodioci samostalnih kantonalnih uprava i upravnih organizacija, rukovodioci ureda, stručnih i drugih službi koje obrazuje Skupština i Vlada).

Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH definisani su dodaci na plaću po osnovu posebnih uslova rada, i to za: inspektore, glavne inspektore, direktore inspeksijskih tijela, deminere, zatvorske policajce – stražare, državne službenike i namještenike koji rade na poslovima koji zahtijevaju neposredan kontakt sa osuđenim osobama u kazneno-popravnim zavodima, vatrogasce, i ostale poslove koji se rade pod posebnim uslovima određenim posebnim zakonom. Članom 62. ovog Zakona definisano je da se prava na naknade i dodatke na plaću zaposlenih u organima vlasti Federacije odnose i na zaposlene u kantonu, a da kanton utvrđuje visinu i način ostvarivanja prava na naknade i dodatke na plaću.

S obzirom na to da dio utvrđenih dodataka na plaću (nosiocima izvršne funkcije, kantonalnom pravobraniocu, zamjeniku kantonalnog pravobranioca i savjetnika nosilaca izvršne vlasti, te za poslove od posebnog interesa i poslove s posebnim uslovima za koje nije definisano da se rade pod posebnim uslovima određenim propisom) nije predviđen Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, odredbe Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u Kantonu i podzakonski akti doneseni na osnovu ovog Zakona nisu u ovom dijelu usklađeni s federalnim Zakonom.

Preporuka:

- **uskладiti Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti u Kantonu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje prava dodataka na plaću.**

Naknade troškova zaposlenih čine naknade za topli obrok u iznosu od 13.780.121 KM, regres od 3.999.340 KM, troškovi prevoza u iznosu od 3.557.742 KM, naknade za pomoć u slučaju smrti od 1.829.243 KM, otpremnine zbog odlaska u penziju od 893.365 KM, ostale pomoći u iznosu od 606.378 KM, naknade stručnim saradnicima od 69.462 KM, pomoć u slučaju bolesti od 34.408 KM, nagrade za postignute rezultate od 12.600 KM i troškovi smještaja u iznosu od 10.467 KM. Uslovi, kriteriji, visina i postupak ostvarivanja prava na naknade koje nemaju karakter plaće, a koje pripadaju rukovodećim i ostalim državnim službenicima i namještenicima u kantonalnom organu uprave i kantonalnoj upravnoj organizaciji i drugim organima, a čija visina i način ostvarivanja nisu regulisani Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona, uređeni su Uredbom o naknadama koje nemaju karakter plaće.

²⁵ „Sl. novine ZDK“, br. 1/18 i 10/19 i ispravka 11/19

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 34.725.529 KM. Strukturu izdataka čine: ugovorene i druge posebne usluge (11.198.811 KM), izdaci za tekuće održavanje (7.885.309 KM), izdaci za energiju (6.820.991 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (3.307.153 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (2.991.357 KM), unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine (958.404 KM), izdaci za usluge prevoza i goriva (852.725 KM), osiguranje i bankarske usluge (608.007 KM) i putni troškovi (102.773 KM).

Ugovorene usluge čine 32% ukupnih izdataka za materijal i usluge, a najznačajnije su: ostale nespomenute usluge u iznosu od 3.390.413 KM, izdaci za druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada u iznosu od 2.316.055 KM, naknade za rad u komisijama od 772.432 KM, troškovi advokata u postupku od 546.268 KM, naknade skupštinskim zastupnicima od 511.782 KM i izdaci za hardverske usluge u iznosu od 484.273 KM.

Izdaci po osnovu ugovora o djelu (2.316.055 KM) najznačajniji su kod ustanova visokog obrazovanja (1.576.307 KM), ustanova srednjeg obrazovanja (191.071 KM) i ustanova osnovnog obrazovanja (186.133 KM). Ovi izdaci se najvećim dijelom odnose na angažovanje nastavnog osoblja za održavanje redovne i vanredne nastave i polaganje ispita.

Izdaci za samostalne djelatnosti kod **JU Univerzitet u Zenici** u najvećem dijelu odnose se na angažovanje vanjskih saradnika za realizaciju nastave na svim ciklusima u iznosu od 1.104.128 KM. Ugovori o održavanju nastave zaključuju se s vanjskim saradnicima po semestrima, u skladu s nastavnim planom i planom realizacije nastave. Visina naknade za angažovanje vanjskih saradnika regulisana je Odlukom o visini naknade spoljnim saradnicima u realizaciji naučno-nastavnog procesa, koju donosi Upravni odbor Univerziteta uz saglasnost Vlade Kantona. Obračun i isplata naknada vrši se na osnovu evidencije o održanim satima i obavljenim ispitima, koja se dostavlja Službi za ekonomsko-finansijske poslove Univerziteta.

Budući da su se ugovori o održavanju nastave s vanjskim saradnicima zaključivali za redovne poslove koji se obavljaju u kontinuitetu, tokom cijele godine, nisu zaključeni u skladu sa Zakonom o radu. Ugovori o djelu zaključuju se za jasno definisane poslove, jednokratno, zbog čega ne možemo potvrditi osnovanost njihovog zaključivanja za izvođenje redovne nastave u iznosu od 1.104.128 KM, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine. Također, za angažovanje nastavnog osoblja i stručnih saradnika na osnovu ugovora za obavljanje redovnih poslova, obračun i uplata pripadajućih poreza i doprinosa nisu izvršeni u skladu s odredbama članova 10. i 27. Zakona o porezu na dohodak²⁶ i člana 11. Zakona o doprinosima.²⁷

Izdaci za rad komisija, iskazani u neto iznosu od 772.432 KM, u najvećem dijelu odnose se na komisije Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (455.375 KM), i to za komisije za polaganje vozačkih ispita. Isplate su vršene na osnovu rješenja donesenih u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, Zakonom o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u BiH, Pravilnikom o načinu i uslovima organiziranja ispita za vozača motornih vozila i Uputstvom o formiranju i organizaciji ispitnih komisija za vozače motornih vozila.

U odabranom uzroku utvrdili smo da se za rad u komisijama angažuju i zaposlenici od kojih je dio za poslove iz nadležnosti budžetskog korisnika (javne nabavke, popis, rashodovanje, polaganje stručnih ispita). **Obračun naknada članovima komisija koji su zaposleni u institucijama Kantona nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti, kako je propisano članom 10. Zakona o porezu na dohodak²⁸ i članovima 8, 11. i 12. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak²⁹, zbog čega nisu obračunati i uplaćeni propisani porez i doprinosi.**

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

²⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13, 65/13

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16, 38/17, 3/18 i 30/18

Navedenim članovima Zakona i Pravilnika propisano je da naknade zaposlenicima po osnovu angažmana po bilo kojem osnovu, a u vezi sa nesamostalnom djelatnošću, neovisno o tome da li se ti poslovi obavljaju u toku ili izvan radnog vremena, imaju karakter oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti. Dakle, obaveza poslodavca je da obračuna i uplati porez i doprinose, u skladu s odredbama člana 27. Zakona o porezu na dohodak i članova 16. i 21. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak, kao i odredbama članova 10. i 11. Zakona o doprinosima³⁰ i članova od 17. do 20. Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa.³¹

Preporuke:

- **angažovanje izvršilaca za obavljanje redovnih poslova na JU Univerzitet u Zenici vršiti u skladu sa Zakonom o radu;**
- **poreze i doprinose na naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.**

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 84.334.156 KM. Pregled planiranih i realizovanih tekućih transfera dat je u tabeli:

R. br.	Naziv tekućeg transfera	Budžet za 2020. godinu	Ostvareno u 2020. godini	Ostvareno u 2019. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	90.239.754	84.334.156	73.012.643	93
1.	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	13.852.326	14.383.812	13.243.114	104
2.	Tekući transferi pojedincima	44.447.168	43.470.937	42.771.941	98
3.	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	1.825.000	1.703.065	1.876.620	93
4.	Subvencije javnim preduzećima	9.305.260	3.911.500	5.979.459	42
5.	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	6.260.000	4.217.290	2.597.187	67
6.	Tekući transferi u inostranstvo	400.000	2.362.998	-	591
7.	Drugi tekući rashodi	14.150.000	14.284.554	6.544.322	101

Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona uređeno je izvršavanje tekućih transfera i da se realizuju po programu utroška koji donosi Vlada na prijedlog resornih ministarstva u roku od 30 dana od usvajanja Budžeta Kantona.

Transferi na ime pomoći za sprečavanje širenja bolesti izazvane pandemijom COVID-19 i sanaciju posljedica nastalih usljed proglašenja pandemije realizirani su putem Ministarstva privrede, Ministarstva zdravstva i Kantonalne uprave za civilnu zaštitu. U Kantonu nije donesen akt o ublažavanju posljedica nastalih pojavom pandemije, a dio sredstava za ove namjene osiguran je izmjenama i dopunama Budžeta Kantona, a dio iz transfera od drugih nivoa vlasti. Po ovom osnovu realizirano je 11.276.278 KM, od čega: kod Ministarstva zdravstva 5.194.184 KM (sredstva za JU Kantonalna bolnica Zenica i zdravstvene institucije; opisano u tačkama 6.1.2.3.1 i 6.1.2.4 Izvještaja); putem Kantonalne uprave za civilnu zaštitu realizovana su sredstva u iznosu od 2.362.998 KM za nabavku zaštitne i medicinske opreme u okviru realizacije projekta „Odgovor BiH na COVID-19“ (opisano u tački 6.1.2.3.3) i kod Ministarstva privrede 3.719.096 KM kroz poticaj privrednim subjektima za sprečavanje posljedica prouzrokovanih pandemijom COVID-19 (1.601.061 KM za subvencioniranje najniže neto plaće na nivou FBiH za djelatnosti kojima je bio zabranjen rad i 2.118.035 KM za realizaciju programa utroška sredstava za subvencije preduzećima za saniranje štete u privredi uzrokovanih pandemijom), čija realizacija je detaljnije opisana u Izvještaju o reviziji ovog Ministarstva za 2020. godinu.

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16

³¹ „Sl. novine FBiH“, br. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17

6.1.2.3.1 Tekući transferi drugim nivoima vlasti

Tekući transferi drugim nivoima vlasti odnose se na transfer: gradovima i općinama (4.791.276 KM), za zdravstvo (4.491.667 KM), za finansiranje rada ustanova kulture (3.847.906 KM), iz namjenskih sredstava – zaštita okoliša (1.100.000 KM) i ostali namjenski transferi (239.350 KM).

Transferi gradovima i općinama odnose se na transfer sredstava jedinicama lokalne samouprave za pripadajući dio namjenskih prihoda po osnovu koncesija i naknada za zaštitu okoliša.³² Iznos od 3.198.020 KM iskazan kod Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline odnosi se na transfer iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša. Transfer odobren iz naknada za koncesije kod Ministarstva privrede iznosi 1.350.805 KM, a kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 198.200 KM.

Transferi za zdravstvo (4.491.667 KM) realizovani su kod Ministarstva zdravstva, a najveći dio se odnosi na transfer zdravstvenim ustanovama za sprečavanje širenja bolesti izazvane pandemijom COVID-19 (2.638.705 KM) i transfer Kantonalnoj bolnici Zenica (1.217.157 KM).

Tekući transferi kod ovog Ministarstva odobreni su u ukupnom iznosu od 4.695.900 KM. Naime, Izmjenama i dopunama Budžeta Kantona planirani su u iznosu od 2.695.900 KM, što je više za 920.000 KM u odnosu na prvobitno usvojeni Budžet. Povećanje se najvećim dijelom odnosi na odobravanje tekućeg transfera zdravstvenim ustanovama za sprečavanje širenja bolesti izazvane pandemijom COVID-19 (650.000 KM) i za transfer Kantonalnoj bolnici Zenica (200.000 KM). Pored ovoga, Odlukom Vlade o uključivanju neplaniranih tekućih transfera u Budžet Kantona od 23. 12. 2020. godine uvećana je pozicija transfera zdravstvenim ustanovama za sprečavanje širenja bolesti izazvane pandemijom i sanaciju posljedica nastalih usljed proglašenja pandemije za iznos od 2.000.000 KM. Ovaj transfer je odobren iz sredstava koja su Kantonu doznačena iz Budžeta FBiH na ime pomoći usljed prirodne nesreće.

Transfer zdravstvenim ustanovama za sprečavanje širenja bolesti izazvane pandemijom COVID-19 realizovan je u iznosu od 2.638.705 KM, na osnovu dva programa utroška sredstava,³³ kojim je definisan način raspodjele sredstava. Iznos od 638.705 KM odobren je za 14 zdravstvenih ustanova na području Kantona na osnovu Odluke Vlade o odobravanju sredstava od 13. 5. 2020. godine. Odlukom Vlade od 28. 12. 2020. godine, sredstva u iznosu od 2.000.000 KM odobrena su za dvije bolnice, Institutu za zdravlje i sigurnost hrane Zenica i za 12 domova zdravlja. Korisnici su u skladu s odlukama o odobravanju sredstava dostavili izvještaje o utrošku sredstava.

Transfer za kantonalnu bolnicu Zenica³⁴ realiziran je u iznosu od 1.217.157 KM, a na osnovu Programa utroška sredstava i odluka Vlade o odobravanju sredstava. U skladu s Programom ovaj transfer je odobren za tekuće održavanje medicinske i nemedicinske opreme (926.521 KM), nabavku zaštitne opreme u uslovima pandemije (200.000 KM) i nabavku kisika (123.479 KM). Za održavanje opreme sredstva su se odobravalala korisniku po odlukama Vlade, na osnovu zaključenih ugovora. Bolnica je dostavila izvještaje o utrošku sredstva s ugovorima, fakturama i dokazima o plaćanju obaveza prema dobavljačima, a Ministarstvo je sačinilo izvještaj o utrošku sredstava koji je Vlada usvojila 19. 3. 2021. godine.

Kod **Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline** transfer iz namjenskih sredstava za zaštitu okoliša koji pripada Kantonu realizovan je u iznosu od 1.100.000 KM. Program utroška sredstava Fonda za zaštitu okoliša za 2020. godinu donesen je 18. 6. 2020. godine, što nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta, kojim je definisano da se programi donose u roku od 30 dana od donošenja Budžeta.

³² Odlukom Vlade Kantona o raspodjeli sredstava Fonda za zaštitu okoliša („Sl. novine ZDK“, br. 18/12 i 1/15) i Odlukom Vlade Kantona o načinu raspodjele i korištenju finansijskih sredstava prikupljenih po osnovu kontinuirane i jednokratne naknade od koncesija („Sl. novine ZDK“, br. 1/13) definisano je da se 70% od ukupno prikupljenih sredstava transferiše jedinicama lokalne samouprave, a 30% sredstava pripada Kantonu koja se troše na osnovu programa utroška sredstava.

³³ Program utroška sredstava od 28. 4. 2020. godine (plan 650.000 KM) i program od 28. 12. 2020. godine (plan 2.000.000 KM)

³⁴ Budžetom odobren iznos od 1.150.000 KM, a rebalansom je odobreno još 200.000 KM za nabavku zaštitne opreme za potrebe Bolnice zbog proglašenja prirodne nesreće uzrokovane pojavom pandemije COVID-19, tako da je ukupno odobren iznos 1.350.000 KM

U okviru Programa planirano je: 500.000 KM za regionalnu deponiju Mošćanica na ime sufinansiranja projekta izgradnje odlagališne kasete druge faze koji je planiran u okviru Kantonalnog ekološkog akcionog plana Kantona za period 2017-2025. godine, 200.000 KM Gradu Zenica za realizaciju projekta „Eko kuća Smetovi“ i 400.000 KM za projekte sanacije divljih deponija na osnovu javnog poziva.

Na osnovu Programa Vlada je 6. 11. 2020. godine donijela odluku kojom su odobrena sredstva za Regionalnu deponiju Mošćanica d.o.o. Zenica. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je korisnik dostavio izvještaj i prateću dokumentaciju o utrošku sredstava, koja potvrđuje da su namjenski utrošena.

Sredstva za sufinansiranje projekta „Eko kuća Smetovi“ u Zenici odobrena su Gradu Zenici na osnovu Odluke Vlade od 30. 11. 2020. godine, kojim je utvrđena obaveza Gradu da dostavi izvještaj o utrošku sredstava. Za realizaciju ovog projekta u oktobru 2019. godine Ministarstvo i Grad zaključili su Sporazum o saradnji o zajedničkom učešću kojim je, između ostalog, definisano da će Ministarstvo u 2020. godini obezbijediti 200.000 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji, još uvijek nije realizovan ovaj projekat (sve formalnopravne aktivnosti su završene u dijelu izdavanja dozvola, saglasnosti i projektne dokumentacije, ali nije okončana procedura izbora najpovoljnijeg ponuđača).

Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH definisano je da nepovratna davanja u svrhu nabavke kapitalne (dugotrajne, stalne) imovine i kapitalnih ulaganja u stalno sredstvo nekog drugog pravnog lica predstavlja kapitalni transferi. **S obzirom na to da su sredstva za Regionalnu deponiju i Eko kuću Smetovi odobrena za kapitalna ulaganja, klasifikacija ovih rashoda i izdataka nije izvršena u skladu s kontnim planom za budžetske korisnike i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

Za raspodjelu sredstava za programe i projekte **sanacije divljih deponija** (400.000 KM) u skladu s Programom utroška sredstava Ministarstvo je raspisalo Javni poziv.³⁵ Ministarstvo je donijelo i Instrukciju o utvrđivanju uslova i kriterija za raspodjelu namjenskih sredstava zaštite okoliša, kojom su propisani kriteriji za ocjenjivanje prijave po Javnom pozivu. Javnim pozivom nije tražena dokumentacija na osnovu koje bi se potvrdila ispunjenost dijela kriterija i koja bi bila podloga za dodjelu bodova. **Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su ocjene aplikacija i odabir korisnika vršene samo na osnovu podataka iz prijavnog obrasca i opisnog dijela projekta, bez dokumentacije na osnovu koje bi se potvrdila ispunjenost pojedinih kriterija i dodijeljeni bodovi, što ostavlja mogućnost subjektivne ocjene aplikacija, odabira korisnika i utvrđivanje visine sredstava.** Nakon provedene procedure, Komisija je dala prijedlog korisnika i visine sredstava po korisnicima koju je utvrdila na osnovu ostvarenog broja bodova i skale za bodovanje³⁶, a ministar je donio Odluku o odobravanju sredstava 23. 10. 2020. godine, kojom su odobrena sredstva za 15 korisnika u iznosima od 10.000 KM do 50.000 KM.

Odlukom ministra pojedinim korisnicima odobren je veći, a pojedinim manji iznos sredstava u odnosu na prijedlog komisije (npr. pojedinim korisnicima odobreno 40.000 KM, a prijedlog komisije je 10.000 KM ili odobreno 10.000 KM, a prijedlog komisije 25.000 KM). **Nije nam prezentirano obrazloženje na koji način je odlukom ministra utvrđena visina sredstava po korisnicima, zbog čega ne možemo potvrditi da je visina sredstava odobrena u skladu s definisanim kriterijima.**

Ugovori o dodjeli sredstava za realizaciju projekata sanacije divljih deponija s korisnicima zaključeni su u novembru tekuće godine, a sredstva su doznačena početkom 2021. godine, zbog čega najveći dio korisnika u trenutku obavljanja revizije nije dostavio izvještaje o utrošku sredstava, a dio korisnika je dostavio obavijest da su projekti u toku realizacije. Ističemo značajnost blagovremenog donošenja programa utroška sredstava kako bi se javni pozivi i procedura odabira korisnika izvršila pravovremeno, te korisnici dostavili izvještaje o utrošku sredstava u godini u kojoj su im sredstva i odobrena. S tim u vezi napominjemo da je članom 53. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona definisano da, ako korisnik ne dostavi izvještaj o namjenskom utrošku sredstava, neće imati pravo aplicirati za dodjelu sredstava u narednoj fiskalnoj godini.

³⁵ Javni poziv objavljen na web-stranici Ministarstva, dnevnom listu „Naša riječ“ 21. 7. 2020. godine i „Sl. novinama ZDK“

³⁶ Skalom za bodovanje definisan je raspon bodova i iznos sredstava (npr. za bodove od 60 do 63 visina sredstava od 10.000 KM do 14.999 KM; od 91 do 95 bodova iznos od 50.000 KM do 59.999 KM; od 96 do 100 bodova visina sredstava od 60.000 KM do 70.000 KM)

Preporuke:

- **potrebno je da Vlada Kantona donese program utroška sredstava naknada za zaštitu okoliša u propisanom roku, a za transfer sanacije divljih deponija propisati dokumentaciju koja će biti dokaz za ispunjenost kriterija i raspodjelu sredstava vršiti u skladu s utvrđenim kriterijima;**
- **izdatke za kapitalna ulaganja planirati na propisanim pozicijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

6.1.2.3.2 Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima (43.470.937 KM) najvećim dijelom iskazani su kod Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice (28.923.591 KM) i Ministarstva za boračka pitanja (11.517.280 KM). Značajan dio sredstava iz oblasti socijalne pomoći odnosi se na izdvajanja po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom³⁷ (naknade za porodijsko odsustvo 12.687.331 KM, smještaj u ustanove socijalne zaštite 5.417.132 KM, civilne žrtve rata 2.905.844 KM). Izdvajanja za boračku populaciju vrše se po osnovu Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica Zeničko-dobojskog kantona³⁸ (egzistencijalna naknada 4.886.090 KM; stipendije studenata-branilaca i članova njihovih porodica 2.478.000 KM).

6.1.2.3.3 Tekući transfer u inostranstvo

Tekući transfer međunarodnim organizacijama iskazan je kod Kantonalne uprave za civilnu zaštitu u iznosu od 2.362.998 KM. Realizacija ovog transfera se odnosi nabavku zaštitne opreme, sredstava za zaštitu i opreme putem Razvojnog programa ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: UNDP) u okviru implementacije projekta „Odgovor na COVID-19“ - projekat BiH. Ukupno odobrena sredstva za ove namjene iznosila su 2.366.000 KM, a odnose se na sredstva koja su na ovoj poziciji odobrena izmjenama i dopunama Budžeta u iznosu od 400.000 KM, na osnovu izvršenih preraspodjela sredstava (965.500 KM),³⁹ i iznos od 1.000.000 KM kojim je po Odluci Vlade o uključivanju neplaniranih tekućih transfera u Budžet⁴⁰ izvršeno uvećanje ove pozicije. Ovom Odlukom su odobrena sredstva na ime nabavke zaštitne opreme, sredstava i medicinske opreme za suzbijanje širenja pandemije COVID-19 iz sredstava transfera FBiH za pomoć budžetima kantona u sanaciji posljedica nastalih usljed proglašene pandemije.

Na osnovu zaključaka Vlade u toku godine Kanton je s UNDP-om zaključio četiri Sporazuma o sufinansiranju za implementaciju projekta „Odgovor na COVID-19“ za nabavku zaštitne opreme, medicinskih aparata i testova za testiranje.⁴¹ Pored sredstava koje je Kanton osigurao za ovaj projekat, dio nabavki je finansiran iz sredstava Evropske unije. Civilna zaštita je vršila koordinaciju aktivnosti za realizaciju ovog projekta na osnovu prijedloga Kriznog štaba koji je, u saradnji s Ministarstvom zdravlja i zdravstvenim ustanovama, sačinjavao plan potreba i specifikaciju tražene opreme, a nabavke je vršio UNDP u skladu sa svojim procedurama. Nabavljena medicinska oprema, odnosno aparati (respiratori, CT aparati, rendgen aparati), odlukom Vlade donirana je zdravstvenim institucijama. O realizaciji ovih sredstava sačinjena je Informacija s pregledom realizovanih nabavki, koju je Vlada usvojila Zaključkom od 12. 4. 2021. godine, te je uputila u dalju skupštinsku proceduru.

³⁷ „Sl. novine ZDK“, br. 13/07 i 13/11

³⁸ „Sl. novine ZDK“, br. 1/14

³⁹ Odlukom Vlade od 30. 4. 2020. godine izvršena je unutrašnja preraspodjela sredstava, kojom je na poziciji transfer za inostranstvo uvećan iznos za 650.000 KM. Odlukom Vlade o preraspodjeli od 21. 8. 2020. godine uvećana je ova pozicija za 205.000 KM, a Odlukom od 29. 12. 2020. godine umanjena za 500 KM. Pored unutrašnje preraspodjele, Odlukom Vlade od 14. 10. 2020. godine izvršena je preraspodjela između budžetskih korisnika u iznosu od 111.000 KM.

⁴⁰ Odluka Vlade od 11. 11. 2020. godine o uključivanju neplaniranih tekućih transfera u Budžet u iznosu od 1.000.000 KM, a odnosi se na sredstva iz transfera FBiH za pomoć budžetima kantona u sanaciji posljedica nastalih usljed proglašene pandemije COVID-19

⁴¹ Iz Budžeta Kantona realizirano je po: sporazumu od 9. 4. 2020. godine 537.067 KM za nabavku zaštitne opreme; sporazumu od 30. 4. 2020. godine 519.931 KM za nabavku RTG aparata za opću bolnicu Tešanj i CT aparata za JU Bolnica; po sporazumu od 26. 10. 2020. godine 306.000 KM za nabavku testova i sporazumu od 20. 11. 2020. godine 1.000.000 KM za nabavku testova.

6.1.2.3.4 Drugi tekući rashodi

U okviru **drugih tekućih rashoda** iznos od 13.402.104 KM odnosi se na realizaciju obaveza po osnovu izvršnih sudskih rješenja, a 882.429 KM za naknade povrata više ili pogrešno isplaćenih poreza.

Budžetom Kantona za 2020. godinu na poziciji izvršenje sudskih presuda planiran je iznos od 13.400.000 KM. U odnosu na prethodnu godinu planirano je i realizirano više za 44%, a povećanje se odnosi na sredstva koja su odobrena za realizaciju dijela ovih obaveza u skladu sa Akcionim planom. Naime, u oktobru 2019. godine Vlada je donijela Akcioni plan za izvršenje generalnih mjera naloženih Presudom Evropskog suda, kojim je planirano izmirenje ovih obaveza u roku od 22 godine, počev od 2020. godine (opisano u tački 6.2.4 Izvještaja). Od usvajanja Akcionog plana Budžetom Kantona će se za izmirenje ovih obaveza planirati iznos u skladu sa ovim planom. Za tekuću godinu Vlada je Zaključkom od 23. 12. 2020. godine dala saglasnost Ministarstvu finansija da u ime Kantona obavijesti ASA banku d.d. Sarajevo da pristupi realizaciji rješenja o izvršenju na teret Kantona kao izvršenika, u skladu s propisima, planiranim sredstvima i Akcionim planom.

Ministarstvo finansija je o poduzetim aktivnostima i provođenju Akcionog plana 20. 4. 2021. godine obavijestilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice – Ured zastupnika Savjeta ministara BiH pred Evropskim sudom za ljudska prava.

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizovani su u iznosu od 8.879.506 KM, što je u odnosu na plan manje za 9.021.494 KM ili 49%. Ovi izdaci najvećim dijelom se odnose na Ministarstvo zdravstva (4.302.652 KM) i Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu (3.610.711 KM).

Transferi kod **Ministarstva zdravstva** odnose se na sredstva koja su odobrena Kantonalnoj bolnici Zenica, i to: 2.250.652 KM redovna sredstva za finansiranje kapitalnih investicija u skladu s propisima⁴² i 2.052.000 KM pomoć zbog pojave pandemije COVID-19. Ukupno odobreni iznos za kapitalne transfere iznosio je 4.305.000 KM.

U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti⁴³ Kanton osigurava sredstva za vršenje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač. Ovim Zakonom utvrđeno je da odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, koja će biti osnov za planiranje pomoći iz kantonalnog budžeta, jednom godišnje donosi Vlada Kantona, uz usaglašen prijedlog kantonalnog ministra zdravstva i kantonalnog ministra finansija. Međutim, ova odluka nije donesena.

Za utrošak kapitalnih transfera Vlada je na prijedlog Ministarstva donijela Program utroška sredstava 13. 3. 2020. godine, kojim je planiran iznos od 2.250.000 KM za nabavku i održavanje opreme i investiciono ulaganje. Međutim, zbog pojave pandemije odlukama Vlade odobrena su sredstva u iznosu od 400.000 KM za finansiranje osposobljavanja izolacionog centra⁴⁴ i 1.652.000 KM za nabavku neophodne opreme.⁴⁵ S obzirom na novonastalu situaciju u vezi pandemije, nakon izmjena i dopuna Budžeta i odluka Vlade donesen je novi Program utroška od 8. 5. 2020. godine (kojim je prethodni stavljen van snage) i u koji su uključene i odluke Vlade za ublažavanje posljedica pandemije (ukupno je planiran iznos od 4.250.000 KM, od čega 2.153.000 KM za redovno finansiranje, a 2.052.000 KM za pomoć usljed pojave pandemije, po odlukama Vlade). Izmjenama Programa od 28. 12. 2020. godine uključena su i sredstva preraspodjele u iznosu od 100.000 KM.

⁴² U skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u FBiH Kanton osigurava sredstva za vršenje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač, kao i za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti.

⁴³ „Službene novine FBiH“, broj 46/10 i 75/13

⁴⁴ Odluka Vlade broj 02-11-4339/20 od 17. 3. 2020. godine

⁴⁵ Odluka Vlade broj 02-11-5001/20 od 27. 3. 2020. godine i Odluka od 28. 12. 2020. godine kojom je prethodna odluka stavljena van snage. U Odluci je navedena specifikacija po vrsti opreme, količina i ukupna vrijednost po stavkama.

Za realizaciju sredstava za sprečavanje širenja pandemije COVID-19 Vlada je donijela odluke o odobravanju sredstava kojima je definisano za koje namjene se odobravaju i utvrđena je obaveza Bolnici da opravda utrošak na osnovu ugovora, faktura i dokaza o plaćanju obaveza prema dobavljaču. Za nabavku i održavanje medicinske i nemedicinske opreme (redovna sredstva) sredstva su se odobravalala pojedinačnim odlukama Vlade, a na osnovu ugovora i dokumentacije koju je dostavljala Bolnica (za nabavku medicinske opreme 1.979.422 KM i nemedicinske opreme 141.875 KM). Uvidom u dokumentaciju i odabrani uzorak Bolnica je po utrošku sredstava Ministarstvu dostavljala ugovor, fakturu i dokaz o plaćanju obaveza, čime je pravdala utrošak doznačenih sredstava.

Preporuka:

- ***Vlada Kantona treba da donese odluku o mjerilima za osiguranje elemenata standarda za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.***

Kapitalni transferi kod **Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu** odnose se na transfere koji se realiziraju iz namjenskih **sredstava vodnih naknada**.⁴⁶ Izmjenama i dopunama Budžeta ovaj transfer planiran je u iznosu od 11.960.000 KM, a realizovan u iznosu od 3.610.710 KM (30%).

Za raspodjelu sredstava vodnih naknada Vlada je na prijedlog Ministarstva usvojila Program utroška sredstava vodnih naknada 19. 5. 2020. godine,⁴⁷ što nije u roku od 30 dana od usvajanja Budžeta, kako je propisano članom 55. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona. U okviru Programa za realizaciju projekata za izgradnju vodnih objekata planiran je iznos od 12.270.000 KM,⁴⁸ od čega se 5.536.847 KM odnosi na plan realizacije nezavršenih projekata iz prethodne godine, a 6.733.153 KM na finansiranje izgradnje ili rekonstrukcije vodnih objekata od značaja za jedinice lokalne samouprave (za odabir novih projekata). U 2020. godini realizirano je ukupno 3.808.528 KM,⁴⁹ od čega se na realizaciju projekata iz prethodne godine odnosi 3.673.530 KM, a na projekte koji su odobreni u tekućoj godini 134.998 KM.

Programom utroška sredstava za realizaciju projekata finansiranja izgradnje ili rekonstrukcije vodnih objekata od značaja za jedinice lokalne samouprave (za odabir novih projekata) definisani su kriteriji za raspodjelu sredstava po jedinicama lokalne samouprave, i to: iznos budžeta i broj stanovnika. Na osnovu Programa, Ministarstvo je u augustu 2020. godine raspisalo javni poziv za kandidovanje projekata za dodjelu sredstava. Javim pozivom su definisani kriteriji i potkriteriji za bodovanje projekata i dokumentacija koju je potrebno dostaviti. Komisija za utvrđivanje i provođenje javnog poziva izvršila je provjeru formalnopravnih uslova, te izvršila bodovanje prijave u skladu s kriterijima i 13. 10. 2020. godine sačinila rang-listu uspješnih projekata. S jedinicama lokalne samouprave krajem godine zaključeni su sporazumi o učešću u realizaciji projekata, kojima su definisana međusobna prava i obaveze i način realizacije odobrenih sredstava u ukupnom iznosu od 1.230.605 KM. Utrošak ovih sredstva evidentira se i doznačava korisnicima tek po implementaciji projekta, odnosno na osnovu dostavljenih faktura izvođača radova i dobavljača, s kojima su jedinice lokalne samouprave zaključile ugovore. S obzirom na to da je kasno proveden javni poziv i da su ugovori za projekte iz tekuće godine zaključeni tek krajem godine, realizovano je samo 134.998 KM.

Od ukupnog planiranog iznosa za projekte koji se finansiraju iz sredstava vodnih naknada realizirano je samo 30% sredstava, od kojih se najveći dio odnosi na realizaciju projekata iz prethodne godine. Ministarstvo je sačinilo Izvještaj o realizaciji Programa utroška sredstava koji je usvojila Vlada zaključkom od 18. 2. 2021. godine.

⁴⁶ Sredstva koja pripadaju Kantonu po osnovu opće i posebnih vodnih naknada

⁴⁷ Izmjene programa utroška sredstava od 25. 9. 2020. godine kojima je izvršena izmjena sredstava unutar pozicija, pri čemu se nije izmijenio ukupan iznos

⁴⁸ Na poziciji kapitalnih transfera plan je 11.960.000 KM, a tekući transferi 250.000 KM

⁴⁹ Kapitalni transferi 3.610.711 KM i tekući transferi 197.817 KM

U izvještaju je dat pregled projekata s fazom realizacije (dio projekata je u toku, a za dio postupci javnih nabavki nisu okončani), ali bez detaljnih obrazloženja o nerealiziranim projektima, što posebno ima značaja jer je na kraju godine nerealizovan dio projekata koji su odobreni u prethodnoj godini (17 projekata u vrijednosti od 1.863.316 KM). Izvještaj ne sadrži analizu postignutih efekata iz aktivnosti koje su finansirane, što je obaveza propisana članom 54. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona.

S obzirom na stepen realizacije planiranih sredstava, kao i na činjenicu da se procedura odabira projekata u tekućoj godini provodi krajem godine, realizacija ovih sredstava prenosi se iz godine u godinu, čime se ne osigurava efikasno trošenje namjenskih sredstava u skladu sa članom 4. Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršavanju Budžeta za 2020. godinu.

Napominjemo da je kod Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Budžetom planiran iznos od 5.000.000 KM za realizaciju tekućih transfera iz naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta (korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe), koji nije realizovan. S tim u vezi prezentirano je obrazloženje u kojem je navedeno da će se u narednom periodu pokrenuti aktivnosti na izmjenama Odluke o korištenju sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta⁵⁰, kako bi se stvorile mogućnosti za značajnije korištenje akumuliranih namjenskih sredstava u svrhu uređenja poljoprivrednog zemljišta.

Kod Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu na datum bilansa ukupna prikupljena, a neiskorištena sredstva po osnovu namjenskih sredstava iz vodnih naknada i korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne iskazana su na razgraničenim prihodima u iznosu od 13.550.583 KM.⁵¹ Ova sredstva predstavljaju akumulirani iznos neiskorištenih sredstava i prenesena su za korištenje u naredne godine.

U 2020. godini, od planiranih 17.270.000 KM transfera iz namjenskih sredstava (12.270.000 KM transfer iz vodnih naknada i 5.000.000 KM za finansiranje projekata iz sredstava za pretvaranje poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište), realizirano je samo 3.808.528 KM ili 22%.

S obzirom na to da program utroška sredstava iz vodnih naknada nije blagovremeno donesen, te da je izbor projekata za tekuću godinu izvršen krajem godine, jedinice lokalne zajednice kasno poduzimaju aktivnosti na realizaciji projekata. Zbog toga se realizacija ugovora prenosi iz godine u godinu, čime se ne osigurava efikasan način utroška javnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona.

Preporuka:

- **blagovremeno donositi program utroška sredstava vodnih naknada i izvršiti analizu odobrenih projekata s ciljem efikasnijeg utroška namjenskih sredstava, te izvještaj o postignutim efektima sačiniti shodno Zakonu o izvršavanju Budžeta Kantona.**

6.1.2.5 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 9.685.649 KM, a odnose na rekonstrukciju i investicijsko održavanje (5.295.729 KM), nabavku opreme (3.705.175 KM), stalna sredstva u obliku prava (354.622 KM), građevina (250.133 KM), ostalih stalnih sredstava (52.404 KM) i zemljišta (27.586 KM). Rekonstrukcija i investiciono održavanje najvećim dijelom odnosi se na rekonstrukciju cesta i mostova koji se realizuju po programu utroška sredstava (3.424.737 KM) i rekonstrukciju zgrada (1.322.094 KM), od čega se dio odnosi na ustanove obrazovanja za koje su sredstva osigurana od drugih nivoa vlasti. U okviru nabavke opreme najvećim dijelom se odnosi na motorna vozila (881.152 KM) i opremu za ispitivanje okoliša (1.033.863 KM). Nabavka stalnih sredstava u obliku prava odnosi se na ulaganja u tuđa stalna sredstva (199.999 KM) i licence (154.623 KM).

⁵⁰ „Sl. novine ZDK“, br. 5/15

⁵¹ Sredstva od vodnih naknada 8.506.882 KM i korištenje poljoprivrednog u nepoljoprivredne svrhe 5.043.701 KM

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2020. godinu	Ostvareno u 2020. godini	Ostvareno u 2019. godini	Index (4/3)x100
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	362.239.960	320.714.700	330.791.429	89
I.1.	Prihodi od poreza	297.150.914	249.845.480	292.049.823	84
I.2.	Neporezni prihodi	61.022.993	35.862.613	35.340.586	59
I.3.	Primljeni transferi	4.066.053	35.006.607	3.401.020	861
II	RASHODI	354.551.681	333.740.094	310.266.343	94
II.1.	Tekući rashodi	244.560.927	237.878.668	232.650.717	97
II.2.	Tekući grantovi	90.239.754	84.334.137	73.012.643	93
II.3.	Kapitalni grantovi	17.901.000	8.879.506	2.279.165	50
II.4.	Izdaci za kamate	1.850.000	2.647.783	2.323.818	143
III	TEKUĆI SUFICIT/DEFICIT I – II	7.688.279	(13.025.394)	20.525.086	-169
IV	NETO NABAVKA STAL. SREDST. (IV 2 – IV 1)	20.864.959	9.685.649	8.000.383	46
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	-	-	-	-
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	20.864.959	9.685.649	8.000.383	46
V	UKUPAN DEFICIT/SUFICIT III – IV	(13.176.680)	(22.711.043)	12.524.703	172
VI	NETO POVEĆANJE FINANSIJSKE IMOVINE (VI 1 – VI 2)	-	-	-	-
VI.1.	Primici od finansijske imovine	-	-	-	-
VI.2.	Izdaci za finansijsku imovinu	-	-	-	-
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (VII 1 -VII 2)	13.276.680	(7.333.862)	(268.810)	-55
VII.1.	Primici od zaduživanja	31.642.680	12.100.000	16.100.000	38
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	18.366.000	19.433.862	16.368.810	106
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V + VI + VII)	100.000	(30.044.905)	12.255.893	-

Podaci iz bilansa stanja:

Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	80.322.211	50.219.620	
--	-------------------	-------------------	--

U revidiranoj godini ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 332.814.700 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 362.859.605 KM. Negativan finansijski rezultat za 2020. godinu iznosi 30.044.905 KM.

U Konsolidovanom bilansu stanja na 31. 12. 2020. godine iskazan je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (akumulirani deficit) u iznosu od 80.322.211 KM. U odnosu na prethodnu godinu veći je za 30.102.591 KM, a ne za 30.044.905 KM, koliko iznosi ukupan finansijski rezultat. Razlika u iznosu od 57.686 KM odnosi se na knjiženja koja su provedena na teret finansijskog rezultata, i to za pogrešna knjiženja iz ranijeg perioda za potraživanja za bolovanja, korekcije pogrešnih knjiženja i duplo unesene fakture.

Napominjemo da je na kraju revidirane godine na razgraničenim rashodima i dugoročnim obavezama iskazan iznos od 134.943.829 KM koji se odnosi na obaveze po osnovu sudskih rješenja o izvršenju. Prethodnih godina planiran je manji iznos za njihovo izmirenje, a rashodi i obaveze po ovom osnovu nisu iskazani na odgovarajućim pozicijama u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH i članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, prema kojim se rashodi i izdaci priznaju u razdobljima u kojima su obaveze nastale, nezavisno od plaćanja. Zbog navedenog nisu tačno iskazani finansijski rezultati revidiranog i prethodnih perioda, kao i ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima. Vlada Kantona je usvojila Akcioni plan za izmirenje obaveza po sudskim izvršnim rješenjima u periodu 2020-2022. godine i započete su aktivnosti na rješavanju navedenih obaveza Kantona.

Utvdili smo da su na poziciji neraspoređenog viška rashoda nad prihodima kod budžetskih korisnika iskazani iznosi od kojih se dio odnosi na početna stanja koja su preuzeta u ranijem periodu prilikom prelaska na trezorsko poslovanje, kao i da se preko ovog konta kod pojedinih korisnika vrše direktna knjiženja u Glavnoj knjizi i odnose se na korekcije pogrešnih knjiženja iz ranijeg perioda.

S obzirom na to da nije dato adekvatno obrazloženje za sva ova knjiženja, niti je prezentirana struktura neraspoređenog viška rashoda nad prihodima, ne možemo potvrditi ni iskazani iznos.

Preporuka:

- *Izvršiti analizu iskazanog viška rashoda nad prihodima i prema konstatovanom poduzeti odgovarajuće aktivnosti s ciljem istinitog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.*

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 32.655.814 KM, od čega je stanje na transakcijskim računima 27.219.652 KM, izdvojena novčana sredstva iznose 589.996 KM, i ostala novčana sredstva 4.843.944 KM.

Najznačajniji dio sredstava odnosi se na stanje na transakcijskom računu otvorenom kod ASA banke d.d. (26.335.319 KM), stanje na podračunu za Escrow sredstva (70.832 KM) i stanje na podračunu za zaštitu i spašavanje (1.052.264 KM).

U Kantonu je otvoren podračun u okviru JRT-a za prikupljanje namjenskih sredstava po osnovu naknade za zaštitu i spašavanje i za Escrow sredstva, a sva ostala namjenska sredstva (naknade za vode, ceste, zaštitu okoliša i sl.) iskazuju se na glavnom transakcijskom računu JRT-a, preko kojeg se obavljaju sve platne transakcije Kantona.

Članom 47. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona definisano je da Uputstvo za otvaranje podračuna donosi ministar finansija uz saglasnost Vlade, ali ovo Uputstvo nije doneseno. S tim u vezi napominjemo da smo u izvještajima o reviziji Kantona u ranijem periodu konstatovali da Kanton nije donio Uputstvo o otvaranju namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru Jedinog računa Trezora, koje bi bilo usklađeno sa federalnim propisima. **S obzirom na to da za najveći dio namjenskih sredstava nisu otvoreni podračuni u okviru JRT-a, ova sredstva se iskazuju na transakcijskom računu JRT-a, što otežava njihovo praćenje, kontrolu i nadzor nad uplatom i korištenjem.**

U skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona, prihodi – namjenska sredstva se pri uplati evidentiraju na razgraničenim prihodima, a po utrošku se oprihoduju, tako da na kraju godine saldo na računu treba da odgovara razgraničenim prihodima ukoliko sredstva nisu korištena za druge namjene.

Prema prezentiranim podacima i uporednom analizom stanja sredstava na transakcijskim računima računima (27.458.414 KM)⁵² i iskazanog iznosa na poziciji razgraničenih prihoda za namjenska sredstva, donacije i vlastita sredstva (39.368.334 KM), utvrdili smo da **namjenska sredstva u iznosu od najmanje 11.909.920 KM na datum bilansa nisu bila raspoloživa jer su se koristila za izmirivanje tekućih obaveza.** Kao što smo naveli, na transakcijskom računu JRT-a iskazuje se najveći dio namjenskih prihoda i prihoda od donacija (vodne naknade, pretvorba poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište, naknade za ceste, primljene donacije i sl.), zbog čega nismo mogli utvrditi koja namjenska sredstva su korištena za izmirivanje tekućih obaveza. **Odlukom Vlade od 28. 12. 2020. godine⁵³ odobreno je privremeno raspolaganje namjenskim sredstvima radi prevazilaženja tekuće nelikvidnosti, koja se nalaze na transakcijskom računu u okviru JRT-a, knjigovodstveno evidentiranih na poziciji kratkoročnih razgraničenja. Međutim, Odlukom nije definisan iznos i na koja namjenska sredstva se odnosi, niti rok povrata kako bi bila raspoloživa za korištenje u predviđene namjene.**

⁵² Glavni račun 26.335.319 KM, podračun za Escrow sredstva 70.832 KM i podračun za zaštitu i spašavanje 1.052.264 KM

⁵³ „Sl. novine ZDK“, br. 1/21, a Odluka je donesena na osnovu člana 43. Zakona o izvršavanju Budžeta, kojim je utvrđeno da Vlada uz saglasnost resornih ministarstava donosi akt o privremenom raspolaganju namjenskim sredstvima

S obzirom na to da su se sredstva koristila za izmirivanje dospjelih obaveza, nisu raspoloživa za namjene za koje su predviđena zakonskim i drugim propisima koji uređuju prikupljanje i korištenje po pojedinoj oblasti.

Izdvojena novčana sredstva odnose se na deponovana Escrow sredstva kod Razvojne banke (589.996 KM), po Ugovoru o deponovanju sredstava iz 2017. godine zaključenim između Vlade i Razvojne banke. Stanje ovih sredstava je usaglašeno s Bankom na datum izvještavanja.

U okviru **ostalih novčanih sredstava** iskazani su iznosi na depozitnim računima pravosudnih institucija (Kantonalni sud u Zenici i šest općinskih sudova) koji imaju otvorene račune za depozite, koje koriste kod uplata i isplata u parničnim ili krivičnim predmetima. Za ova sredstva se na osnovu Računovodstvenih politika za budžetske korisnike i trezor Kantona vrši evidencija prometa po ovim računima u okviru Glavne knjige trezora (na poziciji ostala novčana sredstva i razgraničenih prihoda).

Preporuke:

- **potrebno je da Ministarstvo finansija donese akt o otvaranju podračuna u okviru Jedinstvenog računa Trezora za namjenska sredstva, kojim će se regulisati način planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja ovim sredstvima;**
- **u slučaju korištenja namjenskih novčanih sredstava u svrhu izmirenja tekućih obaveza, utvrditi način raspolaganja, iznos, na koja namjenska sredstva se odnosi i rok povrata, kako bi ova sredstva bila raspoloživa za korištenje u propisane namjene.**

6.2.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 2.893.653 KM, od čega se najveći dio odnosi na ostala potraživanja (2.270.923 KM) i na potraživanja od pravnih lica (677.727 KM).

Potraživanja od pravnih lica odnose se na potraživanja za isporučene robe i usluge (469.061 KM) i za unaprijed plaćenu robu (208.666 KM). Za isporučene usluge najveća su iskazana kod JU Univerzitet (149.010 KM), JU stručna industrijska škola (63.610 KM) i JU mješovita srednja škola (44.149 KM).

U okviru **ostalih potraživanja** najveći dio se odnosi na sumnjiva i sporna u iznosu 1.747.009 KM, ostala potraživanja 369.032 KM i za bolovanja preko 42 dana 137.941 KM.

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u najvećem dijelu kod Univerziteta (809.190 KM), Ministarstva privrede (503.219 KM), Stručne službe Vlade (167.000 KM), Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu (117.465 KM) i Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline (53.081 KM). Na bazi odabranog uzroka⁵⁴ utvrdili smo da su budžetski korisnici poduzeli zakonom propisane aktivnosti za naplatu potraživanja. Za dio potraživanja potpisana je vansudska nagodba, a za dio, iako su sudski postupci okončani u ranijem periodu, još uvijek nije izvršena naplata (korisnici pod stečajem, nemaju aktivne račune).

Kod Stručne Službe Vlade iznos od 167.000 KM odnosi se na potraživanja za date pozajmice iz ranijeg perioda, i to „Tvornici čarapa Tešanj“ (100.000 KM) i „Željezari“ d.d. Vareš (67.000 KM), koja su putem Kantonalnog pravobranilaštva utužena. Za Tvornicu čarapa Tešanj, po obavijesti Općinskog suda u Zenici iz 2008. godine, u provedenom stečajnom postupku predmet nije namiren (nenaplativ) i predmetni spis je arhiviran. Potraživanja prema Željezari Vareš su prijavljena u stečajnom postupku, ali je, prema podnesku Općinskog suda u Zenici iz 2016. godine, vrlo neizvjesna naplata. Budući da za dio potraživanja pravno lice od koga se potražuje iznos više ne postoji, Stručna služba je dala prijedlog da se formira Radna grupa koja će na osnovu dokumentacije utvrditi stanje i poduzeti aktivnosti u skladu s propisima u vezi ovih potraživanja, što nije završeno do okončanja revizije.

U okviru ostalih potraživanja (369.032 KM) najveći dio je iskazan kod Ministarstva privrede (249.092 KM) i Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu (105.621 KM) i značajnim dijelom se odnose na potraživanja za koncesione naknade za zadnji kvartal 2020. godine, koja su evidentirana na osnovu izlaznih faktura koje se ispostavljaju po zaključenim ugovorima s koncesionarima.

⁵⁴ Potraživanja kod Ministarstva privrede opisana su u izvještaju o finansijskoj reviziji ovog Ministarstva za 2020. godinu.

Kod Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede potraživanja po osnovu koncesionih naknada iznose 32.847 KM i usaglašena su s koncesionarima, a 72.773 KM se odnosi na potraživanja za veterinarske preglede za koja nisu poduzete aktivnosti na usaglašavanju putem konfirmacija salda, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **poduzeti aktivnosti u vezi s potraživanjima čija je naplata neizvjesna, u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH, s ciljem realnog iskazivanja potraživanja.**

6.2.3 Stalna sredstva

U konsolidovanim finansijskim izvještajima sadašnja vrijednost stalnih sredstava na datum bilansa iznosi 352.223.973 KM (nabavne vrijednosti 558.304.706 KM i ispravke vrijednosti 206.080.733 KM).

Na poziciji ceste i mostovi iskazan je iznos od 83.148.057 KM, od čega se na Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline odnosi 41.696.225 KM, a na Kantonalnu direkciju za ceste 41.451.832 KM i u okviru ovih sredstava iskazana su kapitalna ulaganja u ceste i mostove na području Kantona⁵⁵, koji se najvećim dijelom finansiraju iz namjenskih sredstava za ceste. Ministarstvo i Direkcija nemaju uspostavljenu evidenciju i pomoćnu knjigu stalnih sredstava, kako je predviđeno članom 7. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i članom 59. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Sačinjen je pregled dionica regionalnih cesta s dužinama, ali bez vrijednosti po dionicama. Za ova sredstva nije utvrđena pojedinačna vrijednost, niti se vrši obračun amortizacije.

Dio ulaganja iz ranijeg perioda koji se odnosi na lokalne puteve evidentiran je na ulaganjima u tuđa sredstva u iznosu od 64.157.106 KM, od čega kod Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline 57.048.963 KM i kod Kantonalne direkcije za ceste 7.108.243 KM. Vlada je Zaključkom od 11. 6. 2010. godine usvojila izvještaj o radu Radne grupe za rješavanje statusa i knjiženja imovine date na korištenje i upravljanje drugim subjektima. Zaključkom je, između ostalog, zadužila nadležne rukovodioce da sačine prijedloge odluka o prenosu okončanih projekata za lokalne puteve na općine, jer je članom 13. Zakona o cestama iz 2010. godine⁵⁶ definisano da upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu regionalnih cesta vrše javne kantonalne ustanove za ceste, dok za lokalne ceste i gradske ulice vrše mjerodavna općinska ili gradska tijela. Po Zaključku Vlade nije postupljeno. Ministarstvo je u 2013. godini tražilo mišljenje Kantonalnog pravobranilaštva u vezi s ovim pitanjem, koje je dalo mišljenje da se pri sačinjavanju Izvještaja radne grupe vjerovatno desila greška u smislu primjene Zakona o cestama, koji se primjenjivao u vrijeme realizacije projekata kapitalnih ulaganja iz oblasti putne infrastrukture (2004-2008. godine), te da se u ovim projektima nije mijenjala pravna priroda. Zbog toga Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na donošenju predmetne odluke, a 2015. godine izvršeno je preknjižavanje ulaganja po ovom osnovu s pozicije *ceste i mostovi na ulaganja u tuđa sredstva*. S obzirom na period od kada je radna grupa sačinila informaciju na osnovu koje je donesen Zaključak Vlade, ne možemo potvrditi da su poduzete sve aktivnosti kako bi se riješio status ulaganja Kantona u izgradnju i rekonstrukciju lokalnih cesta iz ranijeg perioda.

Kod Ministarstva privrede na poziciji ulaganja u tuđa sredstva iskazan je iznos od 398.512 KM, koji se odnosi na ulaganja u pet školskih objekata u 2016. godini⁵⁷ u okviru projekta finansiranja energetske efikasnosti javnih građevinskih objekata (škole) na području Kantona. Međutim, ova ulaganja iskazana su i na poziciji stalnih sredstava kod škola, što ima za posljedicu da su u finansijskim izvještajima Kantona više iskazana sredstva za ovaj iznos.

⁵⁵ Odnosi se na ulaganja u ceste i mostove na području Kantona iz sredstava Budžeta. Prije stupanja na snagu Zakona o cestama u FBiH iz 2010. godine poslovi u vezi održavanja cesta i mostova (regionalne i lokalne) obavljali su se u okviru sektora Ministarstva, dok je nakon 2010. godine Direkcija za ceste formirana kao posebna upravna organizacija u sastavu Ministarstva, a održavanje i rekonstrukcija lokalnih cesta u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave.

⁵⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 12/10

⁵⁷ Odluka i izmjene Odluke o odobravanju finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju troškova energetske efikasnosti javnih građevinskih objekata (škola) na području Kantona od 1. 9. 2016. godine i 13. 10. 2016. godine, a ulaganja izvršena u OŠ „Enver Čolaković“ Breza, MSŠ Zavidovići, MSŠ Hazim Šabanović Visoko, OŠ „Mak Dizdar“ Zenica i OŠ „Fra Grga Martić“ Ozimica

Preporuka:

- **Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline i Direkcija za puteve trebaju uspostaviti evidencije stalnih sredstava u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, te poduzeti aktivnosti s ciljem utvrđivanja statusa ulaganja u lokane puteve iz ranijeg perioda i njegovog evidentiranja.**

6.2.4 Dugoročna razgraničenja

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 139.672.821 KM, od čega se na razgraničene rashode odnosi 134.952.150 KM i na ostala dugoročna razgraničenja (kamate po dugoročnim kreditima) 4.720.671 KM.

U okviru **dugoročno razgraničenih rashoda** iznos od 134.943.829 KM odnosi se na obaveze po sudskim rješenjima o izvršenju (iznos bez zateznih kamata i troškova spora), koje su zaprimljene kod ASA Banke i izvršavaju se po datumu zaprimanja, u skladu s planiranim sredstvima. Ove obaveze se odnose na izvršna sudska rješenja po tužbama zaposlenika iz oblasti radnih odnosa i predstavljaju dospjele obaveze za koje u ranijem periodu nisu planirana dovoljna sredstva, niti su knjigovodstveno evidentirane na poziciji rashoda i obaveza u periodima u kojima su obaveze nastale, nezavisno od njihovog izmirenja u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH i članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Vlada je 31. 10. 2019. godine⁵⁸ donijela Akcioni plan za izvršenje generalnih mjera naloženih Presudom Evropskog suda, kojim je planirano izmirenje obaveza u periodu od 22 godine, počev od 2020. godine (cca godišnje 13,4 miliona KM). Prema ovom planu, ukupan iznos obaveza je 294.976.799 KM (za 3.256 predmeta za period 2007-2019. godine, i to: glavnica 150.335.699 KM, troškovi tražioca izvršenja 2.124.823 KM, parnični troškovi 4.313.715 KM i obračunata zatezna kamata 138.202.562 KM). U prilogu je dat spisak izvršnih rješenja za isplatu koja je dio Akcionog plana (naveden broj rješenja, datum rješenja, datum prijema rješenja, naziv tražioca izvršenja, iznos glavnice, troškova izvršenja, parnični troškovi, zatezna kamata i ukupna vrijednost spora).

U tekućoj godini za izmirenje obaveza po osnovu izvršnih sudskih rješenja realizovano je ukupno 13.402.104 KM (tačka 6.1.2.3.4 Izveštaja), a u narednom periodu Kanton je u obavezi odobravati sredstva za izmirenje ovih obaveza na osnovu Akcionog plana.

6.2.5 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 115.878.711 KM, a odnose se na kratkoročne obaveze (33.541.010 KM), obaveze prema radnicima (16.308.237 KM), obaveze po kreditima (20.205 KM) i kratkoročna razgraničenja (66.009.259 KM).

Kratkoročne obaveze odnose se na obaveze: prema dobavljačima (15.312.297 KM), za tekuće transfere pojedincima (6.018.580 KM), za transfere drugim nivoima vlasti (4.942.175 KM), za kapitalne transfere (2.385.911 KM), za subvencije (1.892.287 KM), prema fizičkim licima (892.023 KM) i za transfere neprofitnim organizacijama (711.765 KM).

Obaveze prema radnicima odnose se na obaveze za plaće i naknade zaposlenih za decembar 2020. godine.

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene namjenske prihode i primljene donacije koje nisu utrošene do kraja izvještajnog perioda i na razgraničene ostale prihode u iznosu od 44.237.126 KM, a na razgraničene rashode odnosi se 19.358.681 KM.

⁵⁸ Zaključak Vlade Kantona broj 02-06-16237/19 od 31. 10. 2019. godine, kojim je usvojen Akcioni plan aktivnosti potrebnih za izvršenje generalnih mjera naloženih Presudom Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Kunić i drugi protiv BiH, ap. Br. 68955/12 i 15 i ostalih i vremenski okvir za njihovu realizaciju

Prema evidenciji Ministarstva finansija, u okviru **razgraničenih prihoda** veći dio odnosi se na neutrošeni iznos namjenskih sredstava (36.126.900 KM), od čega: naknade za ceste (11.893.315 KM), vodne naknade (8.506.883 KM), naknade za korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (5.043.701 KM), naknade za korištenje šuma (4.799.827 KM), prihodi od izdavanja ličnih dokumenata (2.512.346 KM), naknade za zaštitu i spašavanje (1.098.148 KM), naknade za koncesije (980.608 KM od čega kod Ministarstva privrede 470.008 KM i Ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo 510.600 KM). Razgraničeni prihodi od sredstava primljenih donacija i tekućih transfera od drugih nivoa vlasti iskazani su u iznosu od 2.599.915 KM, od čega su sredstva primljena od FBiH i BiH kao pomoć za sanaciju posljedica nastalih usljed pandemije COVID-19 (918.219 KM), za realizaciju projekata koji se finansiraju iz IPA II fonda (333.206 KM) i sredstva Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za prava civilnih žrtava rata (328.424 KM).

U okviru razgraničenih rashoda iznos od 9.125.000 KM odnosi se na obaveze po izvršnim sudskim rješenjima iz oblasti radnopravnih odnosa koji su po Odluci Vlade od 28. 12. 2007. godine⁵⁹ uknjiženi kao trošak budžeta te godine. Iznos od 10.229.576 KM odnosi se na obaveze po osnovu sudskih izvršnih rješenja koje su evidentirane u 2020. godini po Akcionom planu i izmirene u aprilu 2021. godine. S obzirom na to da se radi o dospjelim kratkoročnim obavezama, nisu iskazane na odgovarajućoj poziciji, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

6.2.6 Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja u iznosu od 197.910.745 KM odnose se na dugoročne obaveze po kreditima od 62.844.885 KM (vanjski dug 4.772.090 KM, obaveze po domaćem zaduživanju 58.072.795 KM), ostale dugoročne obaveze od 135.045.904 KM (od čega se 134.943.829 KM odnosi se na sudska rješenja o izvršenju, što je opisano u tački 6.2.4. Izvještaja) i dugoročna razgraničenja u iznosu od 19.956 KM.

Dugoročne obaveze po kreditima iznose 62.844.885 KM, od čega se 58.115.893 KM odnosi na glavicu, a 4.728.992 KM na kamate, a struktura i stanje ovih obaveza je sljedeće:

Kreditori	Svrha zaduženja	Period otplate duga		Ukupan iznos kredita	Stanje duga 31. 12. 2020.
		Glavnica	Kamata		
Saudijski fond	Rekonstrukcija škola	2002.-2021.	2002.-2021.	567.311	33.431
Kredit Svjetske banke	Energetska efik. škola	2019.-2030.	2017.-2030.	5.470.183	4.738.659
UniCredit banka d.d. Mostar	Finan. tekućeg deficita	2018.-2021.	2016.-2021.	17.465.557	3.862.359
Intesa Sanpaolo banka	Finan. tekućeg deficita	2018.-2021.	2016.-2021.	5.444.609	1.243.689
Intesa Sanpaolo banka	Finan. tekućeg deficita	2018.-2022.	2017.-2022.	6.242.095	2.510.135
UniCredit banka ad Banjaluka	Finan. tekućeg deficita	2019.-2022.	2017.-2022.	6.969.021	3.270.767
ASA banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2019.-2022.	2018.-2022.	3.707.204	1.553.367
NLB banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2019.-2022.	2018.-2022.	5.823.469	2.648.236
Sberbank BiH d.d.	Finan. tekućeg deficita	2016.-2021.	2015.-2021.	9.407.791	386.914
NLB banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2020.-2023.	2019.-2023.	3.485.111	2.439.019
Union banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2020.-2023.	2018.-2023.	2.218.119	1.582.678
UniCredit banka d.d. Mostar	Finan. tekućeg deficita	2020.-2023.	2019.-2023.	4.523.262	3.204.066
UniCredit banka d.d. Mostar	Finan. tekućeg deficita	2019.-2024.	2019.-2024.	11.216.621	10.149.856
Intesa Sanpaolo banka	Finan. tekućeg deficita	2019.-2024.	2019.-2024.	6.997.876	6.289.714
UniCredit banka d.d. Mostar	Finan. tekućeg deficita	2021.-2025.	2020.-2025.	8.010.511	7.929.228
NLB Banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2021.-2025.	2020.-2025.	3.469.029	3.454.729
Union Banka d.d. Sarajevo	Finan. tekućeg deficita	2021.-2025.	2020.-2025.	2.316.822	2.298.600
UniCredit banka d.d. Mostar	Finan. tekućeg deficita	2019.-2022.	2018.-2022.	11.383.010	5.249.115
Sveukupno					62.844.563

⁵⁹ „Sl. novine ZDK“, br. 1/08

Stanje iskazanih obaveza kod komercijalnih banaka usaglašeno je s bankama, a s Federalnim ministarstvom finansija usaglašeno je stanje duga Kantona po ino kreditima IDA – energetska efikasnost i kredit IBRD-a (Saudijski fond).

U 2020. godini Kanton se zadužio u iznosu od 12.100.000 KM u svrhu finansiranja tekućeg deficita. Nakon provedene procedure nabavke, 29. 9. 2020. godine zaključena su tri ugovora o kreditu s komercijalnim bankama na period od 48 mjeseci (s NLB Bankom u iznosu od 3.000.000 KM, uz kamatnu stopu od 5,20%; sa UniCredit Bankom ugovor u iznosu od 7.000.000 KM, uz kamatnu stopu od 4,7%, Union bankom u iznosu od 2.100.000 KM, uz kamatnu stopu od 3,49%).

Ministarstvo finansija je 31. 3. 2021. godine, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, dostavilo Federalnom ministarstvu finansija izvještaj o dugu i zaduživanju Kantona za 2020. godinu.

Utvrđili smo da su u 2020. godini evidentirani izdaci po osnovu otplate duga po zajmu Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) – „Projekat regionalni vodovod Plava voda“ u iznosu od 83.866 KM (glavnica 12.160 KM, kamate 1.330 KM i takse na nepovučena sredstva 70.376 KM).

Naime, EBRD i BiH su 2015. godine zaključile ugovor o zajmu za vodosnabdijevanje u općinama Travnik, Novi Travnik, Vitez, Busovača i Zenica. S tim u vezi osnovano je Javno preduzeće Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik (u daljem tekstu: JP RV „Plava voda“) kao implementator i krajnji korisnik Projekta „Izgradnja regionalnog vodovoda Plava voda“. Sredstva zajma su supsidijarnim sporazumom između BiH i FBiH prenesena FBiH, a FBiH je podugovorima o zajmu kreditna sredstva u ukupnom iznosu od 11.000.000 EUR stavila na raspolaganje Zeničko-dobojskom kantonu (65% ili 7.150.000 EUR) i Srednjobosanskom kantonu (35% ili 3.850.000 EUR).

Prema prezentiranoj dokumentaciji, učešće Kantona u otplati kredita je 17,5% od ukupnog zaduženja, odnosno 1.925.000 EUR, dok otplatu preostalog dijela vrše Općina Busovača, Općina Novi Travnik, Grad Zenica, Srednjobosanski kanton i Fond za zaštitu okoliša FBiH. Sredstva za otplatu anuiteta i drugih troškova prikupljaju se na posebno otvorenom podračunu kod JP RV „Plava voda“. Kanton na osnovu fakture Federalnog ministarstva finansija vrši uplatu ukupno dospjelog iznosa po zaduženju Kantona (65%), koji JP RV „Plava voda“ doznačava na depozitni račun Kantona.

Budžetom Kantona se u okviru otplata duga planiraju sredstva za izmirenje obaveza po zaduženju Kantona, a u budžetu Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu iz sredstava vodnih naknada u visini od 17,5%, odnosno učešća Kantona u ukupnom zaduženju. Također, planiraju se prihodi od povrata anuiteta od krajnjeg korisnika za otplatu kredita (sredstva sa podračuna JP RV „Plava voda“). Ministarstvo izvještava o stanju duga Federalno ministarstvo finansija u cjelokupnom iznosu zajma Kantona (65%).

Prema izjavi odgovorne osobe, obaveze po ovom osnovu nisu knjigovodstveno evidentirane jer Ministarstvo nije raspolagalo kompletnom dokumentacijom. Naime, Podugovor o zajmu za „Projekat regionalni vodovod Plava voda“, koji je dostavljen Federalnom ministarstvu finansija na potpis, Kantonu je vraćen u maju 2021. godine.

Napominjemo da je otplata kredita EBRD započela u 2019. godini. Prema prezentiranoj dokumentaciji, nepovučena sredstva po kreditu EBRD iznose 10.890.000 EUR, a Kanton je do 31. 12. 2020. godine platio taksu na nepovučena sredstva u iznosu od 326.257 KM.

Dugoročne obaveze po osnovu Podugovora o zajmu za „Projekat regionalni vodovod Plava voda“ u iznosu od 7.150.000 EUR nisu evidentirane, niti su evidentirana potraživanja od korisnika kredita JP RV „Plava voda“ d.o.o. Travnik. Zbog navedenog, Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, kao i povezanih potraživanja, što nije u skladu s članom 30. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- ***evidentirati dugoročne obaveze po osnovu zajma za „Projekat regionalni vodovod Plava voda“, kao i povezana potraživanja od krajnjeg korisnika kredita na odgovarajućim bilansnim pozicijama, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.***

6.2.7 Popis sredstava i obaveza

Način rada, poslovi komisija i rokovi za provođenje redovnog godišnjeg popisa definisani su Pravilnikom o popisu stalnih sredstava, obaveza i potraživanja i Uputstvom ministra finansija o radu popisnih komisija i obavljanju popisa imovine, obaveza i potraživanja za 2020. godinu.

Vlada Kantona je donijela Odluku o redovnom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja Kantona za 2020. godinu. Rješenjem Vlade imenovana je Centralna popisna komisija za popis sredstava, obaveza i potraživanja na nivou Kantona, komisije za redovan popis po operativnim jedinicama (na nivou obrazovanja, pravosudnih institucija, kantonalnih organa uprave, upravnih organizacija i službi i MUP-a), komisija za popis novčanih sredstava, vrijednosnih papira, obaveza i razgraničenja i komisija za popis robe u skladištima. Komisije su u skladu s odlukama sačinile izvještaje o popisu i dostavile Centralnoj popisnoj komisiji do 31. 1. 2021. godine, koja je koordinirala rad popisnih komisija i sačinila Elaborat o izvršenom popisu koji je dostavila Vladi na dalje postupanje. Vlada je Odlukom od 24. 2. 2021. godine⁶⁰ usvojila Elaborat o izvršenom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja Kantona sa stanjem na 31. 12. 2020. godine.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da kod Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline i Direkcije za ceste za iskazane ceste i mostove nije izvršen prirodni popis stalnih sredstava, za koje nije uspostavljena pomoćna evidencija stalnih sredstava, odnosno po dionicima regionalnih cesta sa iskazanim vrijednostima.

U izvještaju o popisu obaveza i novčanih sredstava komisija nije utvrdila stvarno stanje dugoročnih obaveza po osnovu kredita EBRD (projekat „Plava voda“), a u izvještaju su preuzeti podaci iz knjigovodstva za dugoročna razgraničenja i obaveze po osnovu izvršnih sudskih rješenja.

Pored navedenog, uvidom u izvještaje o popisu pojedinih budžetskih korisnika, oni su preuzeli podatke iz knjigovodstva bez usaglašavanja sa stvarnim stanjem, a nisu data ni obrazloženja za pojedine stavke (npr. kod manjeg dijela korisnika u odabranom uzroku nije sačinjen analitički pregled obaveza po vrsti i periodu na koji se obaveze odnose, sumnjiva i sporna potraživanja nisu obrazložena, niti je popisna komisija konstatovala trenutni status potraživanja za koji su pokrenuti sudski procesi).

Shodno navedenom, nije u cijelosti izvršen popis stalnih sredstava i obaveza, a samim tim nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **godišnji popis imovine i obaveza vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 332.814.700 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 362.859.605 KM, te negativan novčani tok od 30.044.905 KM. Međutim, kao novčani primici iskazani su prihodi koji su priznati u tekućoj godini, a kao novčani izdaci iskazani su stvoreni rashodi i izdaci u tekućoj godini. S obzirom na to da prihodi nisu prevedeni na stvarne novčane primitke (naplate), a rashodi na stvarne novčane izdatke (isplate), a ni saldo gotovine na početku godine nije iskazan u ispravnom iznosu, konstatujemo da izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu s članom 24. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.**

⁶⁰ „Sl. novine ZDK“, br. 4/21

7. JAVNE NABAVKE

Odlukom o provođenju postupaka javnih nabavki za potrebe Kantona utvrđeno je da kantonalni organi samostalno pokreću i provode postupke javnih nabavki, te prate realizaciju ugovora, a Služba za zajedničke poslove Kantona ovlaštena je za provođenje postupaka zajedničkih javnih nabavki, odnosno standardizovanih predmeta nabavke koji su zajednička potreba više ili svih kantonalnih organa.

Prema prezentiranim podacima, Plan javnih nabavki s izmjenama i dopunama po budžetskim korisnicima iznosio je 31.016.299 KM.⁶¹ Izvještaj o izvršenju Plana javnih nabavki Kantona za 2020. godinu Vlada je usvojila 30. 4. 2021. godine, prema kojem je ukupno okončano 309 postupaka sa vrijednošću zaključenih ugovora u iznosu od 17.136.507 KM. Izvršili smo uvid u 12 postupaka ukupne vrijednosti od 5.050.628 KM (otvoreni postupci: nabavka uniformi za pripadnike policije, nabavka vozila, računara i druge računarske opreme, gorivo za potrebe MUP i prehrambenih artikala, nabavka opreme za tretman infektivnog otpada,⁶² sanacija klizišta na lokalitetu Ćatin Greb – R 474 Novi Šeher – Crni Vrh – Tešanj i održavanje regionalne ceste na području Kantona R457 Zenica – Arnauti – Ribnica – Donji Kakanj (spoj sa regionalnom cestom R445), pružanje usluga održavanja čistoće i ostali pomoćni poslovi u poslovnim prostorijama Kantona i usluge kolektivnog osiguranja zaposlenika Kantona; konkurentski zahtjev: nabavka računarske i ostale opreme za potrebe Kantona).

U pojedinim slučajevima utvrdili smo propuste i nepravilnosti koje se odnose na sljedeće:

Kantonalna direkcija za ceste je za nabavku radova na sanaciji klizišta na lokalitetu Ćatin Greb – R 474 Novi Šeher – Crni vrh – Tešanj zaključila ugovor sa konzorcijem preduzeća (Trans-putevi d.o.o. Doboj Jug, Almy transport d.o.o. Zenica i Danials d.o.o. Tešanj) u vrijednosti od 321.165 KM. Ugovoreni rok za izvođenje radova je 90 dana od dana uvođenja u posao. Prema prezentiranoj dokumentaciji, radovi su započeli 22. 5. 2020. godine, a okončani su 24. 9. 2020. godine, odnosno 124 dana nakon uvođenja u posao. Shodno navedenom, nije ispoštovan ugovoreni rok za izvođenje radova, a nije nam prezentirana dokumentacija da je vršen obračun penala u skladu s ugovorom (cca 22.000 KM).

Ministarstvo unutrašnjih poslova je za nabavku goriva zaključilo ugovor 13. 2. 2020. godine sa Almy d.o.o. za Zenicu (490.487 KM) i Nahonal-gas d.o.o. za Brezu (26.690 KM). Za ovaj postupak javne nabavke nije provedena e-aukcija, iako je kriterij za dodjelu ugovora bila najniža cijena, te je pristiglo više od jedne prihvatljive ponude, što nije u skladu s članom 123. Zakona i odredbama Pravilnika o uslovima i načinu korištenja e-aukcije.

Služba za zajedničke poslove Kantona (u daljem tekstu: Služba) je za pružanje usluga održavanja čistoće i ostale pomoćne poslove u poslovnim prostorijama Kantona zaključila ugovor sa „GTS“ d.o.o. Sarajevo u vrijednosti od 60.000 KM, koliko je bila i procijenjena vrijednost za ovaj predmet nabavke. Proveden je otvoreni postupak javne nabavke, nakon čega je u septembru 2020. godine zaključen okvirni sporazum na period od dvije godine. U nacrtu okvirnog sporazuma koji je dio Tenderske dokumentacije definisano je da se zaključuje na period do dvije godine, počev od dana obostranog potpisivanja, odnosno do maksimalne finansijske vrijednosti od 60.000 KM. U obrascu za cijenu ponude, koja je također dio Tenderske dokumentacije, dati su traženi sati izvršenja usluge u iznosu od 12.000 sati, a traženo je da se upiše jedinična cijena sata rad, kao i ukupna vrijednost. U postupku javne nabavke pristigla je jedna ponuda od ponuđača GTS d.o.o. koji je obrazac za cijenu ponude popunio na način da je u dijelu jedinične cijene naveo vrijednost od 8,19 KM, čime je ukupna vrijednost iznosila 98.280 KM. Iako je ponuda bila iznad procijenjene vrijednosti, Služba je nastavila postupak i zaključila ugovor u visini procijenjene vrijednosti.

Na ovaj način tražena količina sati ne može biti ispunjena, uzimajući u obzir maksimalnu vrijednost okvirnog sporazuma i procijenjenu vrijednost. **Služba je ovakvim zaključivanjem ugovora dovela u pitanje izvršenje tražene usluge u predviđenim količinama.**

⁶¹ Iznosi u tekstu su iskazani sa PDV-om

⁶² Odluka o prelasku otvorenog postupka u pregovarački postupak sa objavom obavještenja broj: 12-23-13994-4/19 od 27. 11. 2019. god.

U toku godine Služba je provela postupak javne nabavke putem direktnog sporazuma za usluge održavanja čistoće i ostale pomoćne poslove u poslovnim prostorijama Kantona od 16. 7. 2020. godine. Obrascem za cijenu ponude tražena je količina (broj sati usluge) u iznosu od 1.610 h, a procijenjena vrijednost ugovora je do 6.000 KM. Ugovor je zaključen sa EMMS d.o.o., koji je dao ponudu u ukupnom iznosu od 5.998 KM (3,726 KM/h), a ugovor vrijedi do kraja realizacije ugovorenog broja sati usluge.

Navedeno ukazuje na to da procijenjena vrijednost usluga održavanja čistoće nije adekvatno utvrđena, što nije u skladu sa članom 15. Zakona o javnim nabavkama, kojim je definisano da procijenjenu vrijednost predmeta nabavke čini njegova procijenjena tržišna vrijednost u vrijeme objavljivanja obavještenja o javnoj nabavci i da je u određivanju procijenjene vrijednosti javne nabavke robe, usluga ili radova ugovorni organ dužan uključiti sve elemente cijene koju plaća za predmetnu nabavku.

Za obavljanje usluga platnog prometa Kanton ima otvoren depozitni račun kod ASA Banke d.d. Sarajevo (prije: Investiciono-komercijalna banka d.d. Zenica) na osnovu ugovora iz januara 2005. godine i aneksa na ovaj ugovor iz 2006. godine, a za glavni transakcijski račun Kantona ugovor s ASA Bankom zaključen je 2011. godine. Ugovori su zaključeni na neodređeno vrijeme. Ovim nije postupljeno u skladu sa članom 18. Zakona o trezoru FBiH, kojim je propisano da se odabir banke za otvaranje računa za investiranje, transakcijskih računa i dobivanje ostalih usluga poslovnih banaka potrebnih za poslovanje trezora i JRT-a vrši u skladu s propisima kojima se uređuju javne nabavke.

S obzirom na navedeno, konstatujemo da nije proveden postupak javne nabave za pružanje finansijskih/bankarskih usluga u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i Zakona o trezoru u FBiH. Ističemo da su ove usluge utvrđene Aneksom II dio A Zakona o javnim nabavkama.

Preporuke:

- *prilikom provođenja postupaka nabavke primjenjivati Zakon o javnim nabavkama, posebno u dijelu realne procjene vrijednosti predmeta nabavke, provođenja e-aukcije i poštovanja odredbi zaključenih ugovora;*
- *nabavku finansijskih/bankarskih usluga vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Kantonalnog pravobranilaštva, u 2020. godini pokrenuto je sedam tužbi. Ukupna vrijednost svih parničnih sporova iznosi 10.999.106 KM, od čega se po podnesenim tužbama protiv Kantona odnosi 10.632.810 KM, dok se na tužbe koje je Kanton podnio protiv trećih lica odnosi 366.296 KM. U toku godine okončano je 89 predmeta, od čega su 44 po tužbama protiv Kantona radi potraživanja po raznim osnovama (dug, naknada štete, radni sporovi), te je dosuđeno ukupno 1.404.463 KM, a po tužbama Kantona okončano je 45 predmeta u kojima je dosuđeno u korist Kantona 100.816 KM (43 tužbe usvojene u cijelosti u vrijednosti od 24.746 KM, sačinjena je sudska nagodba u iznosu od 76.070 KM).

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Komentare na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu dostavili su Ministarstvo finansija, Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša, Ministarstvo za pravosuđe i upravu, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo privrede.

Uvažen je i inkorporiran u Izvještaj izmijenjeni konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Kantona za 2020. godinu i izvještaj o utrošku sredstava koja je Kantonu odobrila FBiH i BiH za pomoć zbog pojave pandemije, koje je dostavilo Ministarstvo finansija, kao i izvještaj Tima Vlade Kantona za prevenciju i borbu protiv korupcije koji je dostavilo Ministarstvo za pravosuđe i upravu.

Dio obrazloženja Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoliša koji se odnosi na aktivnosti u vezi s evidentiranjem i rješavanjem statusa ulaganja u imovinu na lokalnom nivou iz ranijeg perioda, prihvaćen je i u Izvještaju je navedeno koje je aktivnosti poduzimalo. Također, Ministarstvo je navelo i da će poduzeti aktivnosti prema Vladi Kantona s ciljem rješavanja ovog pitanja.

Ministarstvo privrede je dostavilo obrazloženje u vezi s ocjenom postupanja po preporukama datim u revizorskom izvještaju za 2018. godinu i najvećim dijelom je navelo aktivnosti koje je poduzelo po tim preporukama. Obrazloženje nije imalo uticaja na izmjene nalaza.

Obrazloženja Ministarstva za pravosuđe i upravu u vezi s neusklađenošću Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Zeničko-dobojskog kantona sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH, kao i obrazloženje Ministarstva unutrašnjih poslova u vezi s postupkom nabavke goriva nismo prihvatili jer nisu adekvatna, i nije dostavljena dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza. S tim u vezi dajemo sljedeća pojašnjenja:

- Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona i njegovim provedbenim aktima utvrđeni su dodaci na plaću po osnovu složenosti i odgovornosti poslova koji se obavljaju za nosioce izvršne vlasti, kantonalne pravobranioce i savjetnike nosilaca izvršne vlasti. Također, utvrđeni su i dodaci za radna mjesta na poslovima od posebnog interesa (sekretar Skupštine, Vlade i Sekretarijata za zakonodavstvo, rukovodioci samostalnih kantonalnih uprava i upravnih organizacija i rukovodioci ureda, stručnih i drugih službi koje obrazuju Skupština i Vlada Kantona) i za posebne uslove rada (vozač i vozači pratitelji, poslovi tehničkog sekretara premijera, poslovi stručnih savjetnika za internu reviziju i poslovi za informatičku podršku). Ovi dodaci nisu propisani Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, niti je drugim propisima utvrđeno da su ovo radna mjesta na kojima se poslovi obavljaju pod posebnim uslovima određenim posebnim zakonom, u smislu člana 23. ovog Zakona;
- obrazloženje Ministarstva unutrašnjih poslova u vezi s neprovođenjem e-aukcije za postupak nabavke goriva za potrebe PU Zenica, MUP sjedište i PS Breza nismo prihvatili, s obzirom na to da je e-aukcija trebala biti provedena, jer je postupak nabavke proveden u 2020. godini, s ciljem postizanja najpovoljnije cijene goriva.

U komentarima su navedene i aktivnosti koje su preduzete u 2021. godini po datim preporukama.

Koordinatorica rada Sektora
za finansijsku reviziju

Amela Mulahalilović

Tim za reviziju

Vildana Hadžović – voditeljica tima

Azra Milak – članica tima

V PRILOG: KONSOLIDOVANI GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv institucije: Zeničko-dobojski kanton					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-4)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	362.239.960	320.714.701	330.791.429	-41.525.259	89
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	297.150.914	249.845.481	292.049.823	-47.305.433	85
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	37.121.809	31.696.047	41.064.816	-5.425.762	85
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0
Porezi na dobit preduzeća	37.121.809	31.696.047	41.064.816	-5.425.762	85
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0
3. Porezi na plaću i radnu snagu	106.200	28.106	110.117	-78.094	26
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	137.900	137.959	112.871	59	100
6. Porez na dohodak	36.157.140	34.145.093	34.724.900	-2.012.047	94
7. Prihodi od indirektnih poreza	223.622.565	183.835.194	216.033.944	-39.787.371	82
8. Ostali porezi	5.300	3.082	3.050	-2.218	58
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	61.022.993	35.862.613	35.340.586	-25.160.380	59
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	7.308.000	4.894.333	6.030.682	-2.413.667	67
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	4.355.000	2.486.067	3.158.105	-1.868.933	57
Ostali prihodi od imovine	13.000	8.798	87.125	-4.202	68
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika		80	24	80	
Prihodi od privatizacije	2.940.000	2.399.388	2.785.428	-540.612	82
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	48.461.813	26.316.728	24.168.522	-22.145.085	54
Administrativne takse	900.000	801.423	927.979	-98.577	89
Sudske takse	3.850.000	3.658.031	3.904.040	-191.969	95
Komunalne naknade i takse	1.000	388	534	-612	39
Ostale budžetske naknade i takse	8.043.116	2.643.526	2.450.367	-5.399.590	33
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	27.634.624	13.259.482	11.002.189	-14.375.142	48
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	7.799.635	5.314.660	5.584.221	-2.484.975	68
Neplanirane uplate – prihodi	233.438	639.218	299.192	405.780	274
Novčane kazne	5.043.800	4.651.552	5.141.300	-392.248	92
Drugi tekući prihodi	209.380	0	82	-209.380	0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	4.066.053	35.006.607	3.401.020	30.940.554	861
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	2.250	146.283	2.250	0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	3.228.515	34.240.377	2.659.912	31.011.862	1061
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0
16. Donacije	837.538	763.980	594.825	-73.558	91

	II RASHODI (od 1 do 7)	354.551.681	333.740.094	310.266.343	-20.811.587	94
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	186.150.463	184.590.513	178.711.309	-1.559.950	99
	Bruto plaće i naknade plaća	161.583.053	159.797.387	154.844.185	-1.785.666	99
	Naknade troškova zaposlenih	24.567.410	24.793.126	23.867.124	225.716	101
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	18.631.980	18.562.625	17.635.493	-69.355	100
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	39.778.484	34.725.529	36.303.915	-5.052.955	87
	Putni troškovi	362.580	102.722	330.290	-259.858	28
	Izdaci za energiju	6.811.925	6.820.991	6.880.274	9.066	100
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	3.188.483	2.991.357	3.250.120	-197.126	94
	Nabavka materijala i sitnog inventara	4.783.964	3.307.153	3.217.952	-1.476.811	69
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	1.159.338	852.725	998.591	-306.613	74
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	1.051.142	958.404	1.036.770	-92.738	91
	Izdaci za tekuće održavanje	9.956.853	7.885.309	6.394.832	-2.071.544	79
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	581.850	608.007	563.429	26.157	104
	Ugovorene i druge posebne usluge	11.882.349	11.198.811	13.631.657	-683.538	94
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	90.239.754	84.334.137	73.012.643	-5.905.617	93
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	13.852.326	14.383.812	13.243.114	531.486	104
	Tekući transferi pojedincima	44.447.168	43.470.938	42.771.941	-976.230	98
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	1.825.000	1.703.065	1.876.620	-121.935	93
	Subvencije javnim preduzećima	9.305.260	3.911.500	5.979.459	-5.393.760	42
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	6.260.000	4.217.290	2.597.187	-2.042.710	67
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Tekući transferi u inostranstvo	400.000	2.362.998	0	1.962.998	591
	Drugi tekući rashodi	14.150.000	14.284.534	6.544.322	134.534	101
5.	Kapitalni transferi	17.901.000	8.879.506	2.279.165	-9.021.494	50
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	17.565.000	8.473.063	2.179.168	-9.091.937	48
	Kapitalni transferi pojedincima	135.000	306.443	0	171.443	227
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	201.000	100.000	99.997	-101.000	50
6.	Izdaci za kamate	1.850.000	2.647.784	2.323.818	797.784	143
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0
	Izdaci za inostrane kamate	100.000	91.467	91.785	-8.533	91
	Kamate na domaće pozajmljivanje	1.750.000	2.556.317	2.232.033	806.317	146
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0
7.	Tekuća budžetska rezerva	0	0	0	0	0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	7.688.279	-13.025.393	20.525.086	-20.713.672	-169
	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	0	0	0	0	0
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0
	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	20.864.959	9.685.649	8.000.383	-11.179.310	46
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	181.800	27.586	23.280	-154.214	15
	Nabavka građevina	652.000	250.133	260.931	-401.867	38
	Nabavka opreme	4.852.514	3.705.175	3.076.827	-1.147.339	76
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	52.405	52.404	0	0	100
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	404.657	354.622	132.437	-50.035	88
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	14.721.583	5.295.729	4.506.908	-9.425.854	36
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	20.864.959	9.685.649	8.000.383	-11.179.310	46
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-13.176.680	-22.711.042	12.524.703	-9.534.362	1,72
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	0	0	0	0	0
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0

Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0
2. Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0
Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0
Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0
Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0
Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0
B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0
V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	0	0	0	0	0
1. Primici od zaduživanja	31.642.680	12.100.000	16.100.000	-19.542.680	38
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od kratkoročnog zaduživanja	31.642.680	12.100.000	16.100.000	-19.542.680	38
Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0
Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0
Primici od domaćeg zaduživanja	31.642.680	12.100.000	16.100.000	-19.542.680	38
2. Izdaci za otplate dugova	18.366.000	19.433.862	16.368.810	1.067.862	106
Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0
Vanjske otplate	316.000	314.861	1.696.126	-1.139	100
Otplate domaćeg pozajmljivanja	18.050.000	19.119.001	14.672.684	1.069.001	106
Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0
Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0
Otkup duga	0	0	0	0	0
C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	13.276.680	-7.333.862	-268.810	-20.610.542	-55
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	100.000	-30.044.904	12.255.893	-30.144.904	-30.045

Rukovodstvo je izmijenjeni konsolidovani Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu odobrilo 23. 7. 2021. godine.

**Ministar
Josip Lovrić**

Konsolidovani Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Naziv institucije: Zeničko-dobojski kanton			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	35.582.439	47.118.346	132
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	32.655.815	43.774.637	134
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	2.893.653	3.310.738	114
4. Kratkoročni plasmani	30.933	30.933	100
5. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	1.635	1.635	100
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	403	403	100
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	498.331.102	507.965.443	102
9. Stalna sredstva	558.304.706	547.531.299	98
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	206.080.733	199.814.609	97
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	352.223.973	347.716.690	99
12. Dugoročni plasmani	3.405.924	3.405.924	100
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	3.405.924	3.405.924	100
15. Vrijednosni papiri	3.028.384	3.028.384	100
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	3.028.384	3.028.384	100
18. Dugoročna razgraničenja	139.672.821	153.814.445	110
UKUPNO AKTIVA (A+B)	533.913.541	555.083.789	104
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	115.878.711	97.317.528	119
19. Kratkoročne tekuće obaveze	33.541.010	29.201.377	115
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	20.205	48.424	42
22. Obaveze prema zaposlenicima	16.308.237	17.196.389	95
23. Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	66.009.259	50.871.338	130
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	197.910.745	219.462.113	90
25. Dugoročni krediti i zajmovi	62.844.885	70.948.861	89
26. Ostale dugoročne obaveze	135.045.904	148.493.296	91
27. Dugoročna razgraničenja	19.956	19.956	100
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	220.124.085	238.304.148	92
28. Izvori stalnih sredstava	293.906.260	282.036.136	104
29. Ostali izvori sredstava	6.434.308	6.434.308	100
30. Izvori sredstava rezervi	105.728	53.324	198
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	0	0	0
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	80.322.211	50.219.620	160
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	533.913.541	555.083.789	96

Rukovodstvo je izmijenjeni konsolidovani Bilans stanja na dan 31. 12. 2020. godine odobrilo 23. 7. 2021. godine.

**Ministar
Josip Lovrić**

Konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine		
Naziv institucije: Zeničko-dobojski kanton		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	320.714.700
2	Prihodi od poreza	249.845.480
3	Neporezni prihodi	35.862.613
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	35.006.607
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	Finansiranje (od 10 do 12)	12.100.000
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	12.100.000
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	332.814.700
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	333.740.094
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	184.590.513
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	18.562.625
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	34.725.530
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	84.334.137
20	Kapitalni transferi	8.879.506
21	Izdaci za kamate	2.647.783
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	9.685.649
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	9.685.649
24	Finansiranje (25 + 26)	19.433.862
25	Izdaci za finansijsku imovinu	
26	Izdaci za otplate dugova	19.433.862
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	362.859.605
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	-30.044.905
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	62.700.719
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	32.655.814

Rukovodstvo je izmijenjeni konsolidovani Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine odobrilo 23. 7. 2021. godine.

**Ministar
Josip Lovrić**